

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Jesse Mäläskä

Oppilas itsensä ohjaajana!

Itseohjautuvuuden mahdollistaminen modernissa bas-
sonsoitonoppaassa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi YAMK

Musiikki

Opinnäytetyö

16.5.2022

Tekijä Otsikko	Jesse Mäläskä Oppilas itsensä ohjaajana! Itseohjautuvuuden mahdollistaminen modernissa bassonsoitonoppaassa
Sivumäärä Aika	60 sivua + 13 liitettä 16.5.2022
Tutkinto	Musiikkipedagogi YAMK
Tutkinto-ohjelma	Musiikki
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogi
Ohjaaja	MuT, lehtori Susanna Mesiä
<p>Opinnäytetyöni on tutkimuksellinen kehittämistyö, joka on suunnittelu- ja toteutusprosessi tulevaa soitonopastani varten. Työni tavoitteena on luoda moderni sähköbasson alkeiden soitonopas, joka on tarpeeksi selkeä itseopiskeluun sekä mielenkiintoinen ja kannustava yksin opiskelevalle aloittelijalle. Opinnäytetyössäni tutkin, miten itseohjautuvuus näkyy jo olemassa olevissa suomenkielisissä bassonsoiton alkeisoppimateriaaleissa ja miten voisin hyödyntää itseohjautuvuutta mahdollisimman paljon valmistamassani materiaalissa. Tutkin myös, millaiset ratkaisut soitonoppaassa tukevat itseohjattavuutta, sekä miten modernilla teknologialla voidaan tukea oppilaan oppimista.</p> <p>Työni kehitti omaa pedagogista ammattitaitoani valtavasti sekä auttoi minua jäsentelemään omat oppituntini paremmin sekä sanoittamaan paremmin asiat, joita haluan opettaa. Opin myös enemmän, kuinka saan oppilaani harjoittelemaan enemmän oma-aloitteisesti kannustavan ja mielenkiintoisen materiaalin kautta.</p> <p>Soitonopas tulee valmistuessaan sisältämään yli 40 osiota opetusmateriaalia jaettuna seitsemään lukuun. Oppaassa käydään läpi kaikki mitä aloitteleva soittaja tarvitsee päästäkseen alkuun soitonharrastuksessaan. Opinnäytetyö sisältää kuvakaappauksia sekä muuta materiaalia, kuten videoita tulevasta soitonoppaastani, jotta lukija saa selvän käsityksen oppaan kokonaisuudesta.</p>	
Avainsanat	Basso, sähköbasso, bassokitara, soitonopas, itseopiskelu, itseohjautuvuus

Author Title	Jesse Mäläskä Do it yourself! The Role of Self-determination Theory in the Creation of a Modern Bass Guide for Beginners
Number of Pages Date	60 pages + 13 appendices 16 May 2022
Degree	Master of Music
Degree Programme	Music
Specialisation Option	Music Pedagogy
Supervisor	Susanna Mesiä, DMus
<p>My research and development project includes the planning and implementation process for a future bass guide for beginners. My work plan is to create a varied and encouraging guide for learning the basics of the electric bass that nurtures self-study.</p> <p>In my project report, I study self-determination in existing Finnish bass playing bass teaching materials and how I could utilize self-determination theory in the material I produce as much as possible. I also explore which solutions in the book support self-determination, and how modern technology can support self-learning.</p> <p>The project helped me to further my own pedagogical professionalism, to structure my own lessons better and to improve my verbal output during lessons. I learned more about getting my students to practice more of their own initiative through encouragement and interesting material.</p> <p>My bass guide will be completed with over 40 sections of instructional material divided into seven chapters. The guide covers everything a beginner needs to start playing. The thesis includes screenshots as well as other material such as tutorial videos included in the guide so that the reader gets a clear idea of the book as a whole.</p>	
Keywords	Bass, electric bass, bass guitar, playing guide, self-study, self-directed

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kehittämistyön tarkoitus ja tavoitteet	2
2.1	Itseohjautuvuusteoria	4
2.2	Itseohjautuvuus oppimisessa	5
2.3	Itseohjautuvuus tulevassa soitonoppaassani	11
2.4	Olemassa oleva suomenkielinen materiaali	13
2.5	eBook ja virtuaaliset oppaat	16
2.6	Audiovisuaalisen materiaalin laadun vaikutus itseopiskelussa	17
2.7	Materiaalin rajausta ja määrittely	18
3	Materiaalin valmistus	19
3.1	Soitonoppaan graafinen suunnittelu sekä taitto	19
3.2	Videomateriaali	20
3.3	Kappaleiden sävellys ja nuottimateriaali	22
3.4	Soitonoppaan julkaiseminen	22
4	Tulevan soitonoppaani sisällön kuvailu ja raportointi	23
5	Yhteenveto ja pohdinta	56
	Lähteet	58

Liitteet

- Liite 1. Opinnäytetyön arvioissa käytettyjen liitteiden lista
- Liite 2. Nuotti kappaleesta Bassic Blues
- Liite 3. Nuotti kappaleesta Casio Man
- Liite 4. Nuotti kappaleesta That's Cold Play!
- Liite 5. Nuotti kappaleesta Country Boy
- Liite 6. Nuotti kappaleesta Dark Sabbath
- Liite 7. Nuotti kappaleesta Don't Drop My Feelings
- Liite 8. Nuotti kappaleesta Dual IPA
- Liite 9. Nuotti kappaleesta Glow
- Liite 10. Nuotti kappaleesta Perfect Love Song
- Liite 11. Nuotti kappaleesta Shining Lights
- Liite 12. Nuotti kappaleesta Stylish Harry
- Liite 13. Nuotti kappaleesta Summer Jam

1 Johdanto

Opinnäytetyöni on tutkimuksellinen kehittämistyö, joka on suunnittelu- ja toteutusprosessi tulevaa soitonopastani varten. Työni tavoitteena on luoda moderni sähköbasson alkeiden soitonopas, joka on tarpeeksi selkeä itseopiskeluun sekä mielenkiintoinen ja kannustava oppilaalle. Opinnäytetyössäni tutkin, miten itseohjautuvuus näkyy jo olemassa olevissa suomenkielisissä bassonsoiton alkeisoppimateriaaleissa ja miten voisin hyödyntää itseohjautuvuutta mahdollisimman paljon valmistamassani materiaalissa. Opinnäytetyössäni tutkin miten modernilla teknologialla voidaan tukea oppilaan itseohjautuvuutta. Minua myös kiinnosti, voiko oppilasta ohjata materiaalilla kohti itseohjautuvuutta.

Ensimmäinen ajatus suomenkielisestä bassonsoiton oppaasta syntyi mielessäni jo vuoden 2011 tienoilla, kun suunnittelin edellistä opinnäytetyötäni. Opiskelin musiikkipedagogiksi Metropolia Ammattikorkeakoulussa ja huomasin tarpeen sähköbasson suomenkieliselle soitonoppaalle. Niitä ei oikeastaan ollut. Englannista suomeksi käännettyjä teoksia löytyi muutama, mutta ne olivat hyvin suppeita ja vanhanaikaisia. Uusin näistä soitonoppaista oli tehty yli kaksikymmentä vuotta sitten, ja vaikkakin se sisälsi paljon hyvää asiaa, ei soitonopas ollut musiikillisesti nykypäivää. Lähtökohtaisesti suomeksi tehtyjä soitonoppaita sähköbassolle löytyi jokunen, mutta ne eivät olleet aloittelijoille tarkoitettuja. Löysin myös kaksi julkaisematonta teosta, jotka olivat siirtyneet kädestä käteen pedagogiopiskelijoiden kesken, mutta ne eivät ole missään ostettavissa tai saatavissa. Silloisen elämäntilanteen ja kiireiden takia päätin jättää asian hautumaan vielä vähän pidemmäksi aikaa.

Olen nyt opettanut basson soittoa yli kymmenen vuotta yksityisesti sekä eri oppilaitoksissa. Koko tämän ajan olen kirjoittanut oppilailleni harjoituksia sekä selkeitä transkriptioita harjoiteltavista kappaleista. Työssäni olen opettanut todella monia oppilaita, jotka ovat juuri aloittaneet basson soittamisen. Olen vuosien ajan koostanut kansioita valmiista materiaaleista, joita voin käyttää opetustyössäni. Näistä materiaaleista olen koonnut kattavan paketin oppilaille, jotka aloittavat basson soittamisen. Nyt pystyn hyödyntämään näitä materiaaleja myös soitonoppaan tekemisessä.

Mielestäni aloitteleva soittaja saa parhaan mahdollisen tuen oppimiseensa yksityistunneilla, joissa opettaja on läsnä. Opettaja pystyy puuttumaan oppilaan ongelmiin heti ja

ohjaamaan oikeaan suuntaan. Samalla opettaja näkee myös oppilaan soittotason ja pystyy valitsemaan oikeanlaiset harjoitukset, jotka ovat sopivalla vaikeustasolla sekä tukevat oppilaan kehitystä. Kun aloin miettimään oppaani kirjoittamista, suurin ongelma oli, että yksin opasta käyttävällä oppilaalla osa asioista saattaa mennä yli ymmärryksen, jos niitä ei selitetä tarpeeksi selkeästi. Monissa soitonoppaissa perusteet käydään nopeasti eikä kovin yksityiskohtaisesti läpi. Vaikka asiat käytäisiinkin tarkemmin läpi, informaatio ei välity niin hyvin tekstin tai kuvien kautta kuin se välittyisi katsomalla, kun opettaja näyttää sen oikeasti.

Halusin tehdä omasta oppaastani mahdollisimman yksityiskohtaisen, selkeän ja jäsennellyn paketin. Aloin myös pohtimaan, miten pystyn oppaani kautta opettamaan asioita tekstin ja kuvan välityksellä. Olen aina opettanut oppilaita kasvotusten ja pystynyt näin näyttämään opetettavat asiat selkeästi. Esimerkiksi sormilla soittamisen tekniikka tai vasemman käden hyvä ote sähköbasson kaulasta on helpompaa näyttää kasvotusten oppilaille kuin kuvien välityksellä. Tämä ajatus johtikin siihen, että päätin tehdä oppaani digitaaliseen muotoon. Kävin läpi useita vaihtoehtoja nettisivuista eBookeihin ja appeihin. Lopulta päädyin valmistamaan oppaani eBook -muodossa. Tällä tavalla pystyn lisäämään oppaaseen esimerkiksi videoita, joista näkee tarkasti asioita tarvittaessa useasta kulmasta kuvattuna. Vaikka eBook ei ole vuorovaikutteinen tapa opettaa, sen etuna on, että oppilas voi katsoa videolta, miten opettaja tekee asiat, ja matkia opettajan antamaa mallia.

2 Kehittämistyön tarkoitus ja tavoitteet

Tutkittuani suomenkielisen bassonsoiton alkeisopetuksen materiaaleja päätin alkaa valmistamaan uutta erilaista soitonopasta digitaalisessa muodossa, koska markkinoilta ei löydy vielä vastaavaa. Suomenkielisten bassonsoiton oppaiden määrä on muutenkin vähäinen, ja ne kaikki ovat aika vanhoja. Suurin osa oppaista keskittyy myös jonkin tietyn tyyllilajin soittamiseen eikä basson soittamisen perusteisiin. Suomenkielisiä soitonoppaita on vain kourallinen. Esittelen ne tarkemmin luvussa 2.4.

Halusin tässä opinnäytetyöprojektissä tehdä sähköbasson soitonoppaan, jossa yhdistyy perinteisen nuottimateriaalin ja tekstin lisäksi video, audio sekä multimedia, esimerkiksi interaktiiviset kuvat tai widgetit. Minua kiinnosti, mitä tällaisen soitonoppaan tekeminen vaatii niin pedagogisesti kuin teknisesti. Miten hyödynnän teknologian tuomia mahdolli-

suuksia tukemaan oppijan itseohjautuvuutta materiaalin käytössä? Mitä asioita hyvä itseohjautuvuuteen tähtäävä alkeisopetusmateriaali pitää sisällään? Millaisia pedagogisia ratkaisuja oppimateriaali vaatii? Miten rajaan materiaalin? Millaisia vaiheita materiaalin valmistaminen ja julkaiseminen yksin ilman ulkopuolisten apua sisältää? Millaista opetusmateriaalin audiovisuaalinen laatu tulisi olla?

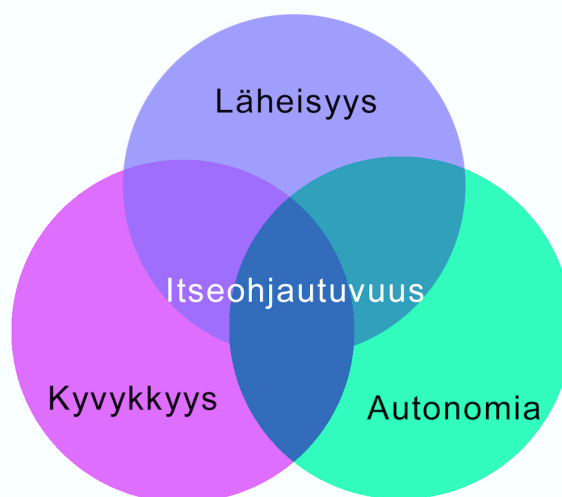
Henkilökohtaisella tasolla tutkimukseni tavoite on ollut selkeyttää omaa pedagogista näkemystäni uuden oppimateriaalin valmistamisessa, opettaa oppilaitani tekemään valintoja ja ratkaisuja itse, vahvistaa omaa pedagogista osaamistani soittimen alkeisopetuksessa sekä auttaa minua jäsentämään oppituntini ja tuntisuunnitelmani paremmin.

Soitonopas on tarkoitettu itseopiskeluun bassonsoiton vasta-aloittaneille soittajille. Kirjan tulisi olla tarpeeksi kattava, jotta opiskelija voi jatkaa siitä helposti omaa opintomatkansa eteenpäin ilman aukkoja omassa oppimisessaan. Oppaan tulisi olla myös tarpeeksi motivoiva, ja soivan materiaalin sekä nuottikuvan tulisi olla laaja katsaus nykypäivän musiikista, jossa tulee selkeäksi sähköbasson rooli erilaisissa kevyen musiikin tyyliissä. Soitonoppaan tulisi myös olla sellainen, jossa opetettava materiaali on tarjottu tarpeeksi selkeissä ja pienissä osissa, jotta onnistumisen kokemuksia tulisi läpi harjoittelun.

Teos on jaoteltu niin, että oppija voi opetella osia sieltä täältä oman mielenkiinnon mukaan eikä se pakota etenemään lineaarisesti alusta loppuun. Olen huomannut oppilaisiani, että he oppivat parhaiten asioita, kun teorian ohella opetellaan myös kappaleiden soittamista sekä teorian hyödyntämistä käytännössä. Jos alkuun opetellaan pelkästään teoriaa, voi vasta aloittaneen oppijan motivaatio kärsiä pahasti. Haluan luoda modulaarisen ja toimivan paketin, jolloin myös oppijan into pysyy yllä paremmin alusta loppuun. Oppija voi itse määritellä, missä järjestyksessä ja tahdissa hän käy asiat läpi. Oppaassa on silti suosituksia siitä, mitä kannattaa opiskella missäkin vaiheessa. Eri harjoitusten taso on merkitty kolmella eri värillä vaikeimmasta helpoimpaan: vihreä (aloita tästä), keltainen (kun perusasiat ovat hallussa) ja punainen (soitonoppaan loppuvaiheessa opittava asia). Värit on merkitty kunkin sivun yläreunaan selkeästi.

2.1 Itseohjautuvuusteoria

Vuonna 1985 Richard M. Ryan sekä Edward L. Deci julkaisivat teorian ihmisen motivaatiosta, hyvinvoinnista sekä psykologisista tarpeista. Deci (1985) jakaa motivaation sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon. Sisäinen motivaatio on jotain, missä henkilö kokee tekemisensä mielekkääksi ja tärkeäksi. Ulkoinen motivaatio tulee ulkopuolelta, kuten esimerkiksi palkkiosta tai rangaistuksen pelosta. Tässä teoriassa on yksilöity kolme psykologista tarvetta, jotka auttavat tekijää sitoutumaan tekemiseensä: läheisyys, kyvykkyys ja autonomia. Nämä kolme tarvetta auttavat ihmistä parempaan motivaatioon sekä toimimaan itsevarmemmin tekemisessään (Deci & Ryan 2000, 68–69).

Kuva 1. Itseohjautuvuuden kolme psykologista tarvetta (Deci & Ryan 1985)

Decin ja Ryanin mukaan autonomia eli omaehtoisuus tarkoittaa ihmisen omaa kokemusta siitä, että hän on vapaa tekemään asiat niin kuin hän haluaa ja päättämään itse omasta tekemisestään. Valinnan- ja toiminnanvapaus ovat autonomian tärkeimmät edellytykset. Omaehtoisessa tekemisessä tärkeintä on, että tekeminen ei tunnu ulkopuolelta tulevalta ohjaukselta, vaan motivaatio tulee yksilön sisältä ja henkilöstä tuntuu, että hän voi tehdä omia valintoja ja vaikuttaa omaan tekemiseensä. Jonkin asian kokeminen itselle tärkeäksi, omaksi asiaksi, tarkoittaa yleensä sitä, että yksilö nauttii tekemisestä itselleen. Tällöin yksilölle on tärkeää päämäärä, jonka eteen asioita tehdään. Autonomia

on siis omaehtoista eikä ulkopuolelta tulevaa motivaatiota tai pakotetta. (Deci & Ryan 2000, 70–71.)

Kyvykkyydellä tarkoitetaan henkilön tarvetta kokea olevansa osaava tekemässään asiassa, ja että hän uskoo saavansa aikaan asioita. Henkilö, joka kokee olevansa kyvykäs, uskoo siihen, että hän pystyy suoriutumaan annetuista tehtävistä laadukkaasti ja hyvällä lopputuloksella. Ihmiset nauttivat yleisesti enemmän sellaisesta tekemisestä, jossa he pärjäävät kuin sellaisesta, jossa heillä on haasteita tai he epäonnistuvat (Martela 2014). Paras tilanne on yleensä se, kun tekemisen haastetaso on sopivaa ja asioita saadaan valmiiksi. Henkilö saa aikaa tuloksia ja tekeminen haastaa tekijänsä, mutta se ei ole liian haastavaa (Vygotsky 1978).

Läheisyys on ihmisen perustarve olla yhteydessä toisiin ihmisiin. Ihminen haluaa kokea yhteenkuuluvuutta ja läheisyyttä. Ihmisellä on tarve kokea, että muut pitävät meitä tärkeinä. Ihmisten hyvinvointi on vahvasti kytköksissä ympärillämme oleviin ihmisiin. Kun henkilöllä on ympärillä ihmisiä, joiden kanssa hän on vuorovaikutuksessa ja joista hän välittää, hän voi paremmin. Turvallinen ja kannustava yhteisö luo henkilölle tilan, joka on paras ympäristö oppimiselle ja työn tekemiselle (Martela 2014.)

Nämä kolme psykologista perustarvetta ovat erittäin keskeisiä henkilön itseohjautuvuudelle sekä motivaatiolle niin opiskelussa kuin työn tekemisessä. Näiden tarpeiden tukeminen vahvistaa henkilön oppimismotivaatiota sekä positiivisia kokemuksia. Näiden kautta on mahdollista päästä hyviin oppimistuloksiin ja haluun tehdä työtä valitun asian eteen (Deci & Ryan 2000, 76.)

2.2 Itseohjautuvuus oppimisessa

Itseohjautuvuus näkyy oppimisessa siten, että oppilas tekee aloitteen itsenäisesti, toisten avulla, oman oppimistavoitteen määrittelyssä, oppimateriaalin keräämisessä tai oppimistarpeen havaitsemisessa. Oppilas valitsee itse oman oppimisstrategiansa, toteutustavan ja on mukana oman oppimisensa arvioinnissa (Boyer, Edmondson, Artis, & Fleming 2014, 20–32, 36) Maurice Gibbons esittelee teoksessaan *The Self-Directed Learning Handbook: Challenging Adolescent Students to Excel* (2002) viisi itseohjattavuuden elementtiä. Ne ovat:

1.oppilailla on mahdollisimman suuri kontrolli omasta oppimisestaan

2. *itseohjautuvassa oppimisessa pyritään siihen, että oppilaat kehittävät itsenäisen toiminnan taitojaan*
3. *oppilaat oppivat haastamaan itseään ja ottamaan vastaan haasteita*
4. *oppilaat hallitsevat itseään ja omaa oppimistaan*
5. *oppilaat voivat opiskella omien intressiensä mukaan ja arvioida omaa oppimistaan.*

(Gibbons, Maurice 2002, 11–13.)

Oppijalla ei välttämättä ole valmiina itseohjautuvuuden taitoja, mutta niitä on mahdollista opetella ja harjoitella. Itseohjautuvuuden oppiminen vaatii tahtoa oppia sekä halua kehittyä ja muuttua eli se on prosessi, joka edellyttää toimintatapojen sekä ajattelutapojen muutosta. Itseohjautuva oppija ottaa vastuun omasta oppimisestaan sekä on aktiivinen ja sitoutunut siihen, että oppimistavoitteet toteutuvat. Hän kykenee myös itsenäiseen ja sosiaaliseen työskentelyyn. Monesti myös oppija muodostaa itselleen ympärilleen tukiverkoston, johon kuuluvat esimerkiksi toiset opiskelijat tai ystävät. (peda.net, www.)

Hyvälle itseohjautuvalle opiskelijalle oppilaan omat luontaiset taidot ja ominaisuudet ovat suuressa roolissa. Oppimiseen vaikuttavat opiskelijan persoonallisuus, positiivinen asenne opeteltavaa asiaa kohtaa, oppimisprosessin tiedostaminen sekä prosessointikyky. Myös lukemisen, hahmottamisen sekä tarkkailun taidot ovat tärkeitä. Yleisesti käytetty itseohjautuvan oppimisen mittari, Guglielmionin itseohjautuvan opiskelijan piirrekaala (Guglielmion 1977), on määritellyt itseohjautuvan opiskelijan ominaisuudet seuraavasti:

1. *käsitys itsestä tehokkaana oppijana*
2. *aloitteellisuus ja itsenäisyys*
3. *vastuu omasta oppimisesta*
4. *oppimishalukkuus*
5. *luovuus*
6. *katse kohti tulevaisuutta*

7. osaa opiskelun ja ongelmanratkaisun perustaidot.

(Guglielmino 1977, viitattu teoksessa Linturi 1994.)

Itseohjautuvuuden kannalta opettajan rooli opetuksessa on tukea oppilasta sekä ohjata häntä oikeaan suuntaan. Opetusmateriaalin valmistuksessa opettajan ratkaisut vaikuttavatkin huomattavasti siihen, pystyykö oppilas selkeästi vaiheistamaan harjoittelunsa ja täytyvätkö edellä mainitut viisi itseohjattavuuden elementtiä oppilaalle tarpeeksi hyvin. Opeteltava materiaali tulee suunnitella niin, että siinä ei ole mitään ehdotonta oppimisjärjestystä. Kokonaisuuden täytyy olla suunniteltu niin, että opeteltavaa materiaalia käytetään mahdollisimman monipuolisesti sekä joustavasti. Oppimateriaalin täytyy olla ehyt kokonaisuus sekä täydellisen oppimisen turvaava kokonaisuus. (Engeström 1984.)

Itseohjautuva oppimistapahtuma on täysin oppijalähtöinen. Oppilas on motivoinut opeteltavaan aiheeseen ja varannut sitä varten aikaa sen verran kuin itse kokee tarvitsevänsä ja pystyvänsä aiheeseen käyttämään. Opiskelun tulee olla rentoa, ja oppilaan tulee itse pystyä määrittämään omat aikataulunsa opiskelun suhteen. Hän asettaa itse omat tavoitteensa ja suunnittelee opeteltavat asiat hänen lähtökohdilleen sopiviksi. Opiskelija työskentelee itsenäisesti, hankkii itse tietoa ja suorittaa tehtäviä. Työtapojen tulisi olla oppilaalle tuttuja, tai ne tulisi opettaa oppilaalle ennen oppimisen aloittamista. Tärkeää on, että opiskelija ymmärtää opeteltavat asiat sekä osaa yhdistää ne aikaisemmin opittuun asiaan tai kokemukseen. Itseohjautuva oppimistapahtuma voi tapahtua missä paikassa vain, kunhan opiskelija voi keskittyä aiheeseen. (Pasanen, Ruuskanen & Vaherva 1989)

Itseohjautuvalle oppilaalle itsesäätely on myös tärkeä osa oppimista. Hyvä oppija osaa säädellä oppimistilanteessa kognitiivisia, emotionaalisia ja motivationaalisia tekijöitä eli kykyä organisoida ja säädellä omaa oppimistaan sekä kykyä selviytyä haasteista. (Boekaerts, Pintrich & Zeidner, 2000.) Näitä oppimiseen liittyviä säätelyprosesseja kutsutaan itsesäätelyksi. Itsesäätely on koko oppimistilanteen ajan kestävä prosessi. Itsesäätely näkyy oppijan toiminnassa, kun hän arvioi omaa osaamistaan ja suorituskykyä tai valitsee itselleen sopivia oppimisen strategioita. Oppijan taito itsesäätelyyn ja oman toiminnan kontrollointiin tulee usein esiin teknologialla tuetussa oppimisessa. Esimerkiksi teknologialla tuetussa oppimisessa itsesäätelyllä on suuri merkitys, koska oppija voi itse vaikuttaa siihen, milloin, miten ja mitä hän opiskelee. (Suomen virtuaalinen yliopisto, www.)

Itseopiskeluun tarkoitetun soitonoppaan avulla oppimisessa itsesäätely on täysin riippuvaista oppimateriaalin tarjoamista mahdollisuuksista ja sen asettamista vaatimuksista. Tilanteet, joissa oppijalla on mahdollisuus vaikuttaa omiin tavoitteisiinsa ja tekemiseensä, herättävät oppimiseen vaadittavia itsesäätelymekanismeja. Oppimateriaalin sisältämien tehtävien merkitys ja niiden perustelu sekä yhteisölliset tehtävät herättävät myös opiskelijan itsesäätelyprosesseja. Ulkoapäin ohjattu oppimistilanne, joka ei tarjoa mahdollisuuksia itsesäätelyyn, ei edistä itsesäätelyä. (Suomen virtuaalinen yliopisto, www.) Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi mekaaninen suorittaminen tai luento, jossa ei ole vuorovaikutusta. Oppija, jonka tavoitteena on esimerkiksi oppia soittamaan sähköbassoa, sitoutuu prosessiin, miettii strategioita oppimiseen, organisoii, prosessoii ja muokkaa tietoa harjoittelemastaan aiheesta. Oppija yrittää myös parhaansa mukaan vähentää ulkopuolisia häiriötekijöitä.

Itseohjautuvuuteen vaikuttaa paljon onnistumisen tunteet. Oppimista tapahtuu eniten silloin, kun siihen liittyy aivojen tunnealueiden aktivoituminen. Motivoituneet, itseään haastavat, virheistään oppivat sekä työntekoon orientoituneet henkilöt oppivat tehokkaimmin. Carol Dweckin esittelemässä kasvun asenne (growth mindset) ja muuttumaton asenne (fixed mindset) jaottelussa kasvun asenteen omaava henkilö uskoo, että hän voi kehittää osaamistaan omistautumalla asialle ja tekemällä kovasti työtä. Älykkyys ja lahjakkuus ovat vain aloituspiste. Kasvun asenteessa luodaan hyvä suhde oppimiseen ja harjoitetaan sinnikkyyttä, mikä on välttämätöntä suurille saavutuksille. Hyvässä kasvun asenteessa oppilaalla on halu oppia uutta, vastaanottaa haasteita eikä hän lannistu vastoinkäymisistä. Oppija näkee myös, että oppimisen eteen täytyy tehdä työtä ja että mitään ei voi oppia jollei halua oppia. Kun oppija saa kritiikkiä tekemisestään hän ei lannistu vaan ottaa kritiikin vastaan ja käyttää sitä hyödyksi omassa oppimisessaan. Muiden ihmisten onnistuminen pitäisi olla esimerkki hyvin tehdystä työstä ja siitä voi ottaa oppia omaan tekemiseen. Kaiken tämän tuloksena oppija pystyy kasvamaan ja kehittymään täysin uudelle tasolle ja saa kehityksen kautta tunteen vapaasta tahdosta, joka puolestaan on suuressa roolissa itseohjattavuuden kehittymisessä. (Dweck 2007.)

Yrjö Engeström on kirjassaan Perustietoa opetuksessa (1984) koostanut täydellisen oppimisprosessin mallin. Engeström jakaa prosessin osiin:

1. Motivaatio. Oppilaalla herää mielenkiinto opittavaan asiaan, hän tiedostaa ristiriidat opittavassa materiaalissa ja aikaisemman tiedon välillä.

2. Orientoituminen. Oppilas muodostaa itselleen tietopohjan ja kokonaiskuvan eli orientaatioperustan, jonka kautta hän pystyy tutkimaan opiskeltavaa asiaa ja yhdistämään yksityiskohdat kokonaisuuksiksi. Tämä malli yleensä kiteytetään aineelliseen, ulkoiseen muotoon, esimerkiksi mindmapit tai kaaviot korteilla.

3. Sisäistäminen. Oppilas osaa suhteuttaa uutta tietoaan aikaisempaan tietoon. Hän osaa yhdistää ja tulkita uuden tiedon vanhan tiedon kanssa uudeksi malliksi. Tämä tarkoittaa aikaisemman ajattelu- tai toimintamallin muokkaamista uuden tiedon avulla. Tätä voi myös kutsua mieleen painamiseksi.

4. Ulkoistaminen. Tämä tarkoittaa sitä, että oppilas soveltaa uutta opittua periaatetta tai tietoa, ja sen avulla ratkaisee ongelmia. Ulkoistamisella on iso merkitys, kun uutta opittua periaatetta testataan ja arvioidaan. Se on myös ehdoton edellytys uuden opittavan mallin sisäistämiseksi. Sisäistäminen ja ulkoistaminen liittyvät vahvasti toisiinsa täydellisessä oppimistapahtumassa.

5. Arviointi. Opiskelija tarkastelee kriittisesti opittavaa materiaalia ja sen selitys- ja toimintamallin pätevyyttä sekä todenmukaisuutta. Oppija etsii materiaalista heikkouksia ja aukkoja, joiden ratkaisemiseen vaaditaan mallin syventämistä.

6. Kontrolli. Opiskelija tarkastelee etäänkäyttämällä omaa oppimistaan ja pyrkii tietoisesti parantamaan omaa opiskelumenetelmäänsä. Oppija pysähtyy miettimään suoritustaan uuden ajattelu- ja toimintamallin valossa ja pyrkii korjaamaan käsitystään sekä suoritustaan tarpeen tullen. Oppilas pyrkii tietoisesti parantamaan opiskelumenetelmiään. Oppilas osaa tunnistaa oppimisprosessinsa virheet ja vahvat puolet.

(Engeström, Yrjö 1984. Perustietoa opetuksesta, 45–47)

Engeström on myös erottanut kahdeksan opetuksellista tehtävää opettajalle, jotka auttavat hyvän oppikokonaisuuden ja kokemuksen rakentamisessa. Ne ovat:

1. Valmistaminen uuteen ja motivointi
2. Oppiaineen pohjustaminen ja tiedollisen ristiriidan herättäminen oppijoissa
3. Orientointi: orientaatioperustan selvittäminen tai sen muodostaminen yhdessä oppijoiden kanssa
4. Uuden tiedon välittäminen: orientaatioperustan ”täyttämisen” lisätiedoilla, uuden oppiaineen käsittely, jäsentäminen ja tulkinta – uusien tietojen ”löytämisen” orientaatioperustaa käyttäen eri opetusmenetelmien avulla
5. Opetetun kertaaminen: paneutuminen uudelleen opetetun aineksen keskeisiin kohtiin, esimerkiksi lukemalla
6. Systematisointi: opetetun selventävä jäsentäminen, esimerkiksi opetuskeskustelun avulla

7. Harjoitustiedon kehittäminen taidoksi: päämääränä tiettyjen suoritusten automatisoituminen mallin ja toistojen avulla

8. Soveltaminen: uusien tehtävien ratkaiseminen opitun tiedon avulla

9. Kontrolli: orientaatioperustan oikeellisuuden arviointi ja oman oppimisen arviointi, opettajan käyttämien arviointikeinojen tarkoituksena on kehittää oppijoissa tietoista kykyä itse kontrolloida ja arvioida taitojaan.

(Engeström, Yrjö 1984. Perustietoa opetuksesta, 127–129)

Oppimiskäsityksen kautta tutkitaan ihmisten erilaisia tapoja oppia asioita, sekä sillä ohjataan opettajan työtä. Perinteisessä pedagogisessa tutkimuksessa oppimiskäsitykset on jaettu neljään eri luokkaan: behavioristiseen, kognitiiviseen, konstruktivistiseen sekä kontekstuaaliseen oppimiseen. Itseohjautuvuuden kannalta oppimateriaalini valmistuksessa tärkein näistä on konstruktivistinen oppimiskäsitys.

Soitonoppaani sisällön kannalta oppimiskäsityksistä tärkein on konstruktivistinen oppimiskäsitys. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan oppiminen on tiedon aktiivista rakentamista. Keskeisin ajatus konstruktivismissa on, että tieto ei siirry itsestään vaan että oppija rakentaa itse tietoa itseään varten. Opiskelijan aikaisemmat tiedot, kokemukset ja käsitykset määrittelevät paljon sitä, miten hän asiat havainnoi, ja miten hän havaintojaan tulkitsee. Oppiminen palvelee ja liittyy vahvasti toimintaan (Tynjälä 1999, 25–26). On tärkeää, että oppilaalla herää halu ymmärtää asia, kokeilla sitä sekä ratkaista ongelma itse. Oppiminen tapahtuu tällöin oppilaan oman toiminnan tuloksena. Oppiminen on tilannesidonnaista, vuorovaikutteiden tulosta sekä asiansyhteyteen sidottua. Itseohjautuvuus on mahdollista, ja se on opittavissa. Omakohtaisista tulkinnoista muodostuu objektiivista tietoa sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta. Konstruktivismiin sisältyy useita eri suuntauksia, kuten realistinen, kognitiivinen ja sosiokulttuurinen oppimiskäsitys.

Konstruktivismi pohjautuu niin sanottuun kognitiiviseen psykologiaan. Sen tutkimuskohteenä on ihmisen sisäiset prosessit, kuten ajattelu, muisti, havainnointi ja kokeileminen. Keskeisimmät merkitykset ovat ongelmanratkaisulla, kokeilemisella, ajattelulla sekä ymmärtämisellä. Konstruktivistinen oppimiskäsitys siirtää oppimisprosessin painopisteen itseohjautuvuuteen painottamalla opiskelijan omaa vastuuta oppimisestaan ja sen onnistumisesta. Opiskelijan tulee olla aktiivinen, kontrolloida toimintojaan ja ratkaista itseohjautuvasti ongelmat. Tällä tavoin oppilas opettaa itse itselleen uutta tietoa. (OAMK 2022.)

Konstruktivistinen oppimiskäsitys on yleistynyt koko ajan enemmän oppilaitoksissa koulutusikäntöjen muuttuessa joustavammiksi kuin ennen. Opettajan rooli konstruktivistisessa oppimisessa on tukea oppilasta oppimisen ongelmakohtissa, auttaa tiedon löytämisen kanssa sekä auttaa tunnistamaan omat opiskelutavat. (OAMK 2022.)

Kuva 2. Konstruktivistinen oppimiskäsitys (Tynjälä 1999)

2.3 Itseohjautuvuus tulevassa soitonoppaassani

Koska tuleva soitonoppaani tulee olemaan itseopiskelua varten, halusin että sen materiaali on mahdollisimman selkeästi ilmaistu sekä tarjottu pienissä paloissa, jotta itseopiskelu olisi mahdollisimman helppoa. Päätin tehdä soitonoppaan, jossa on lyhyitä 3–8 minuutin mittaisia videoita. Käsittelen niissä yleensä vain yhtä asiaa kerrallaan. Myös tekstiosiot on hyvä pitää lyhyinä. Tällä tavoin oppija pystyy sisäistämään saadun tiedon helpommin eikä hänelle tarjota liikaa tietoa kerralla opittavaksi. Kun asiat tarjoillaan pienissä paloissa, saadaan myös onnistumisen tunteita helpommin.

Soitonoppaan sisältö on selkeästi jaoteltu. Luvut ja niiden sisältö ovat selkeästi esillä ja selattavissa. Soitonopas on oppikirjamainen ja ryhmitelty selkeisiin osiin. Halusin että soitonopas olisi tarpeeksi kattava, jotta oppilaalle ei jää aukkoja basson soittamisen perusteisiin. Materiaalin rajauksesta puhun enemmän kappaleessa 2.7, jossa esittelen miten ja miksi rajasin materiaalin.

Pohjatyonä tutustuin taiteenopetuksen uusimpaan opetussuunnitelmaan sekä oppimäärään ja katsoin sieltä suuntaa antavia viittauksia oppimateriaalin valmistamiseen. Halusin myös, että soitonopasta voi opiskella omaan tahtiin, jotta opiskelijalla olisi täysi kontrolli siitä, mitä ja mihin tahtiin hän haluaa materiaalia opiskella. Teoriaosuus on liitetty käytäntöön; teorian perusasioiden jälkeen kaikki asiat on esitetty käytännön esimerkkien kautta. Materiaalin oppimisen jälkeen oppilaalla on selkeä käsitys hyvästä soittotekniikasta sekä soittoasennosta. Hän osaa käyttää luovasti soitintaan ja vahvistinta erilaisissa musiikillisissa tilanteissa sekä osaa tuottaa laadukasta tyyliä musiikkia instrumentillaan. Tämän lisäksi oppilaan nuotinlukutaito on sillä tasolla, että hän pärjää erilaisissa tilanteissa sekä osaa itsenäisesti kehittää taitoaan eteenpäin.

Suomenkielisyys on tärkeä osa soitonopastani. Se on kohdistettu suomen kieltä osaa valle väestölle. Verrattuna englanninkielisiin oppaisiin oppijan on helpompi sisäistää opettua materiaalia suomeksi. Tekstien ja puheen ymmärtämiseen ei mene niin paljon aikaa, kun sitä ei tarvitse käänntää. Myös sanaston opetteleminen suomeksi on tärkeää, jos oppija haluaa jatkaa opintojaan esimerkiksi musiikkiopistossa tai ammatillisessa koulutuksessa. Olen törmännyt tähän ongelmaan opettaessani Ruotsissa Svefi -folkhögskolanissa. Koetin opettaa aluksi ruotsiksi, mutta en osannut sanastoa eikä opetuksesta meinannut tulla mitään. Tämän jälkeen siirryin opettamaan englanniksi, mutta tunneilla meni paljon aikaa sanaston ja käsitteiden käänntämiseen suomesta englanniksi ja ruotsista englanniksi tai päinvastoin. Jos olisin opettanut yhteisellä kielellä, aikaa olisi jäänyt paljon enemmän itse asian opiskeluun.

Engeströmin (1984) mukaan opettajan rooli oppimateriaalin valmistuksessa on tukea toiminnallaan opiskelijan oppimisprosessia. Tehtäväni on siis valmistaa materiaali niin, että oppilas pystyy vaiheistamaan opiskelunsa fiksusti sekä toteuttamaan kunkin Engeströmin mainitseman vaiheen tarpeeksi hyvin. Soitonopas tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että sen tehtäviä voi käyttää tarpeeksi joustavasti ja monipuolisesti ja että oppilas voi itse päättää missä järjestyksessä asiat käydään läpi. Minun päämääräni oppaan rakentamisessa on ollut täydellisen oppimisen turvaava kokonaisuus.

Yksi isoimmista haasteistani oppimateriaalin valmistamisessa oli yhteisöllisyyden tunteen turvaaminen oppimateriaalissa. Koska materiaali on tarkoitettu itseopiskeluun, jää oppilaalta opettajan läsnäolo prosessista kokonaan pois. Entä jos oppilaalle tulee ylittämättömän ongelma materiaalin kanssa? On oletettavaa, että vaikka materiaali olisi kuinka hyvin selitettyä, voi tulla vastaan ongelmia, joihin oppija ei löydä ratkaisua. Jotta tätä ei pääse tapahtumaan, päätin tarjota oppimateriaalin ostajalle yhden ilmaisen etäoppitunnin kaupan päälle. Suosittelen oppaassani, että oppilas ottaa tämän tunnin vasta sitten, kun hän on opiskellut itsenäisesti koko materiaalin läpi. Hän voi etätunnilla kysyä kysymyksiä ja tarkentaa opittua asiaa liittyen kaikkeen opetusmateriaaliin. Koska yhteisöllisyyttä on vaikeaa luoda yksinopiskelun kontekstissa, suosittelen oppaassani, että oppilas etsisi soittokavereita, joiden kanssa harrastaa soittamista. Jos oppijalla ei ole mahdollisuutta tähän, yhteisöllisyyttä täyttää edes vähän yhdessä soittamisen riemu taustanauhujen kanssa. Tällöin oppilas tuntee olevansa osa ryhmää eikä vain soita yksin.

2.4 Olemassa oleva suomenkielinen materiaali

Sähköbassolle on hyvin vähän suomenkielistä opetusmateriaalia tarjolla. Edi Jauhaisen Aiotko rock-basistiksi? (2002) sekä Jussi Kinnusen Rockbassotreenejä (1988) ovat kemukseni mukaan eniten käytetyt. Myös pari julkaisematonta teosta on olemassa, mutta ne ovat kulkeneet kädestä käteen opettajien keskuudessa. Ainoa selkeästi aloittelijoille tarkoitettu suomenkielinen opas on käänös Ed Friedlandin kirjasta Electric Bass 1 (1996). Hyvistä aloittelijan oppaista on siis pulaa.

Edi Jauhaisen Aiotko rock-basistiksi? -kirjan nimestä voi jo päätellä, että kirjan pääpaino on rock-musiikin harjoittelussa. Kirja sisältää soittoharjoituksia, jotka sopivat hieman kehittyneemmille oppijoille. Kirja ei sovi bassonsoiton alkeiden opetteluun, koska se ei sisällä perusteiden opetteluun. Musiikillisesti kirja ei ole monipuolinen, joten se esittelee vain yhden puolen sähköbasson roolista musiikissa.

Jussi Kinnusen Rockbassotreenejä (1988) -kirja on ehkä tunnetuin suomenkielinen bassonsoiton opas. Kirja sisältää Kinnusen itse säveltämiä rock- ja rock/funk-tyylisiä harjoituksia sekä transkriptioita hänen omista levytyksistään. Kirjan materiaali on haastavaa eikä tämän takia sovi aloittelijoille. Tämäkin kirja antaa vain suppean katsauksen sähköbasson roolista musiikissa.

Bassokoulu 1 on Ed Friedlandin Electric bass -kirjan ensimmäisen osan suomenkielinen käännös. Moni tuntemani opettaja käyttää materiaalia tämän kirjan englanninkielisestä versiosta, jossa on useampi osa. Kirja soveltuu aloittelijoille, mutta se on rakennettu lineaarisesti, joten siinä täytyy mennä asiat tietyssä järjestyksessä läpi. Tämä on hyvin tehokas tapa, jos oppija jaksaa rauhassa käydä koko polun läpi. Olen kuitenkin huomannut oppilaideni kanssa, että moni haluaa päästä nopeammin soittamaan tuttuja kappaleita eikä opetella koko otelautaa kerralla haltuun. Etenkin kirjan alkupään kappaleet ovat todella helppoja ja lyhyitä, enintään kahdeksan tahdin pätkiä, jotka eivät edes ole oikean kappaleen mittaisia. Mielestäni on tärkeää, että jo soittoharrastuksen alusta asti opetellaan soittamaan kokonaisuuksia eikä vain pieniä harjoituksia.

Petrus Yli-Tepsan opinnäytetyönään tekemä Bassoapinen (2010) on kattava teos sähköbasson perusopetukseen. Kirjasta löytyy kaikki olennainen bassonsoiton aloittamisesta jo pitkälle edenneeseen opetukseen. Kirja sisältää valtavasti harjoituksia ja paljon musiikin perustason teoriaa sekä harmoniaoppia basson näkökulmasta. Harmiksi tämä opas ei ole koskaan päätynyt myyntiin. Kirjan sisältö on siirtynyt kädestä käteen pedagogiopiskelijoiden kesken. Oppaan toinen haaste on, että siitä puuttuu täysin audio. Tämän Yli-Tepsa toteaa myös itse ongelmaksi opinnäytetyössään ”Bassoapinen – Aloittelijan basistin oppikirja”. Jos soittaja ei voi yhdistää oppimiansa asioita isompaan kokonaisuuteen, kuten yhtyesoittoon, hän ei välttämättä tunne yhteisöllisyyttä tai onnistumisen kokemusta, koska ei kuule omaa soittoaan osana kokonaisuutta.

Phil Caponen Opi soittamaan bassoa, aloittelijan opas (2009) on käännös englanninkielisestä teoksesta Learn to play bass guitar – a beginner’s guide to bass guitar. Kirjassa on hyviä havainnollistavia kuvia, ja sekä soittotekniikka että laitteisto on hyvin esitelty. Oppiminen on jaoteltu oppitunteihin, jotka etenevät järjestyksessä ja tukevat toisiaan. Kirja sopii hyvin itseopiskeluun, mutta siitä puuttuu mielestäni vapaus valita, mitä ja missä järjestyksessä opettelee. Iso ongelma on myös, että harjoitukset ovat enintään noin neljän tahdin mittaisia, jolloin isompien kokonaisuuksien harjoittelu jää vähäiseksi. Kirjassa on mukavalla tavalla merkitty nuotteihin sointumerkit sekä rytmi, mutta siitä jää täysin puuttumaan nuottien korkeus. Viivastolle ei ole merkitty soivia ääniä, ainoastaan rytmi. Tämä on varmasti aluksi ihan hyvä idea, mutta jos oppilas opettelee otelaudalta äänet sekä rytmin tätä varten, olisi tärkeää, että myös sävelkorkeudet käydään läpi.

Matti Perkiön teos *Moderni sähköbasso* (2013) keskittyy lähinnä jazziin, ja se on kirjoittajan kuvauksen mukaan tarkoitettu musiikkioppilaitoksien I-tason opiskelijoille. Nimi on hieman harhaanjohtava, koska teos keskittyy vahvasti jazziin, ja moderni sähköbasson soittaminen on paljon muutakin. Teos ei myöskään ole myynnissä missään. Perkiö on tehnyt aiheesta Oulun ammattikorkeakoulussa opinnäytetyön, jonka voi lukea theseuksen (www.theseus.fi) kautta.

Englanninkielisiä soitonoppaita sähköbassolle on tarjolla tavattoman paljon. Pelkkä Bass guitar beginner -hakusanayhdistelmä tuottaa Amazon-kirjapalvelussa satoja tuloksia. Osa näistä kirjoista löytyy myös eBook-muodossa, mutta en ole löytänyt kirjaa, jossa olisi hyödynnetty multimediaa tai muita eBook-muodon tarjoamia mahdollisuuksia. En käy läpi opinnäytetyössäni tämän enempää englanninkielistä materiaalia, koska koko työni tarkoitus on luoda suomenkielinen teos suomenkielisille markkinoille.

Yleinen huomioni bassonsoiton oppikirjoista ja myös omista bassonsoiton opinnoistani on, että niissä ei käydä läpi tarpeeksi hyvin äänenväriin oleellisesti liittyviä asioita, kuten vahvistinta, äänen tuottamista bassolla, erilaisia mikrofonivalintoja ja niin edelleen. Haluan omassa oppaassani tarjota mahdollisuuden tutustua kunnolla sähköbasson äänen luomiseen, äänen laatuun sekä vahvistimen toimintaan ja sen hyödyntämiseen. Myöskin tutustuminen perinteisten bassojen elektroniikkaan ja mikrofonien toimintaan käydään läpi. Kun puhutaan sähköbassosta, näillä asioilla on iso rooli soittimen äänenväriin luomisessa sekä kokonaissoundissa. Jos niitä ei ymmärrä tai osaa, ei myöskään saa soittimesta mitenkään parasta mahdollista ääntä ulos.

Useassa oppaassa on myös iso aukko tehtävien kohdalla. Haluan että oppilas harjoittelee aluksi tyylinmukaisesti soittamaan kappaleita valmiiksi kirjoitettujen tehtävien avulla, mutta myöhemmin kirjassa tulisi samoihin kappaleisiin säestystehtäviä, joissa opiskelija voi käyttää omaa luovuuttaan ja oppia hyödyntämään aikaisemmin oppimiaan asioita. Muusikkona vuosia työskenneltyäni olen huomionut, että on todella tärkeää pystyä soittamaan pelkistä sointumerkinnöistä tyylin mukaista bassolinjaa ja luoda linja itse soittaessa. Auki kirjoitettuja bassolinjoja tulee yhä harvemmin vastaan. Oppaista puuttuu perusasioiden opetus selkeästi ja käytännönläheisesti musiikin perusteista sekä asteikot. Kirjat saattavat sisältää valmiita nuotteja ja tekniikkaa mutta eivät mitään selitystä, miksi näin soitetaan tai tehdään. Haluan avata oppaassani kaikki harjoitteet tarkemmin, jotta opiskelija ymmärtää, miksi näin soitetaan ja miten tätä tietoa voi hyödyntää itse.

2.5 eBook ja virtuaaliset oppaat

eBook eli sähkökirja (myös e-kirja, elektroninen kirja, sähköinen kirja, digitaalinen kirja) on sähköisessä muodossa oleva elektroninen teos, jota voi lukea tai katsoa taulutietokoneella (pad, ipad), mobiililaitteilla, lukulaitteilla tai tietokoneella. Kirja ostetaan ja ladataan laitteelle sovelluskaupasta, minkä jälkeen sitä voi lukea milloin ja missä vain. eBook voi pitää sisällään videoita, ääntä, kuvia, interaktiivisia kuvia tai vaikka applikaatioita. David Kudler kirjoittaa artikkelissaan *What IS an Ebook?* (Kudler 2015), että eBook on ikään kuin nettisivut laatikossa, jonka voit ostaa ja omistaa kuin kirjan, mutta digitaalisessa muodossa.

Nykypäivänä oman eBookin julkaisu on helppoa, jos osaa ensin koostaa teoksen valmiiksi. Internetistä löytyy monta digitaalista palvelua, joiden kautta teoksia voi julkaista, kuten Apple Book, Google Play, Amazon Kindle tai suomalainen Ellibs. Palvelut tuottavat samalla ISBN-kirjakoodin sekä viivakoodin, jota tarvitaan julkaisuun. Oma teokseni julkaistaan valmistuttuaan Apple Books -palvelun kautta. En tässä opinnäytetyössäni mene pidemmälle digitaalisen kirjan valmistusvaiheisiin ja julkaisuun vaan keskityn soitonoppaan sisältöön.

Mielestäni on erikoista, että eBook-muotoa ei ole hyödynnetty minkään instrumentin soitonoppaissa yhtä monipuolisesti kuin olisi mahdollista. Vaikka käytin usean tunnin Googlen hakupalvelussa etsiessäni oppaita, jotka sisältäisivät videota, ääntä tai muuta mediaa, en löytänyt montakaan soitonopasta, jossa näin olisi tehty. Nekin oppaat, jotka tulivat vastaan, eivät käyttäneet tätä muotoa niin monipuolisesti kuin olisivat voineet. En löytänyt yhtään bassonsoiton opasta tässä muodossa, ainoastaan muutamia ennestään kirjamuodossa julkaistuja bassonsoiton oppaita, joiden kuvat ja nuotit oli käännetty eBook-muotoon.

Yksi iso etu eBookeissa on se, että niitä voi halutessaan päivittää. Jos haluan myöhemmin korjata jotain soitonoppaassani tai lisätä siihen uutta asiaa, se onnistuu päivitysten muodossa. Lataan uuden päivitetyn version soitonoppaastani palvelimelle, minkä jälkeen oppilas voi itse päivittää kirjansa uusimpaan muotoon laitteellaan.

Viimeisten vuosien aikana CD-levyt ovat jääneet pois käytöstä lähes kokonaan. Uusissa tietokoneissa ei ole enää CD-levyasemaa, ja musiikkia kuunnellaan pääsääntöisesti striimauspalveluiden tai muiden sovellusten kautta kuulokkeilla tai yhdistäen äänilähde

bluetooth-yhteyden kautta ulkoiseen soittimeen. Minulle on vuosien saatossa kasaantunut valtavat määrät oppikirjojen mukana tulleita CD-levyjä, joissa on taustanauhoja harjoituksille, mutta en voi enää käyttää niitä opetuksessani, koska minulla ei ole enää CD-levyasemaa tietokoneessani taikka CD-soitinta. Omassa soitonoppaassani pystyn sisällyttämään taustanauhat suoraan soitettavan kappaleen nuottisivulle, eikä oppilas tarvitse erillistä soitinta. Kappaleet pyörivät eBookin omalla mediasoittimella, ja ääni kuuluu käytettävästä laitteesta. Näin kappaleet kulkevat aina kätevästi oppaan mukana.

Tärkeä ja huomionarvoinen asia on, että eBook-muotoinen soitonopas on ekologisempi vaihtoehto kuin painettu versio. Kirjaerän painamiseen menee huomattavan paljon paperia. Olen huomannut, että musikit ja pedagogit ovat siirtymässä pikkuhiljaa paperisista nuoteista digitaalisiin versioihin, kuten esimerkiksi PDF-muotoisiin nuotteihin, joita luetaan joltain laitteelta. Esimerkiksi Metropolia AMK:ssa opettaessani en ole käyttänyt paperille painettuja nuotteja kahteen vuoteen, vaan olen lähettänyt nuotit opiskelijoille PDF-muotoisina sähköpostin kautta.

2.6 Audiovisuaalisen materiaalin laadun vaikutus itseopiskelussa

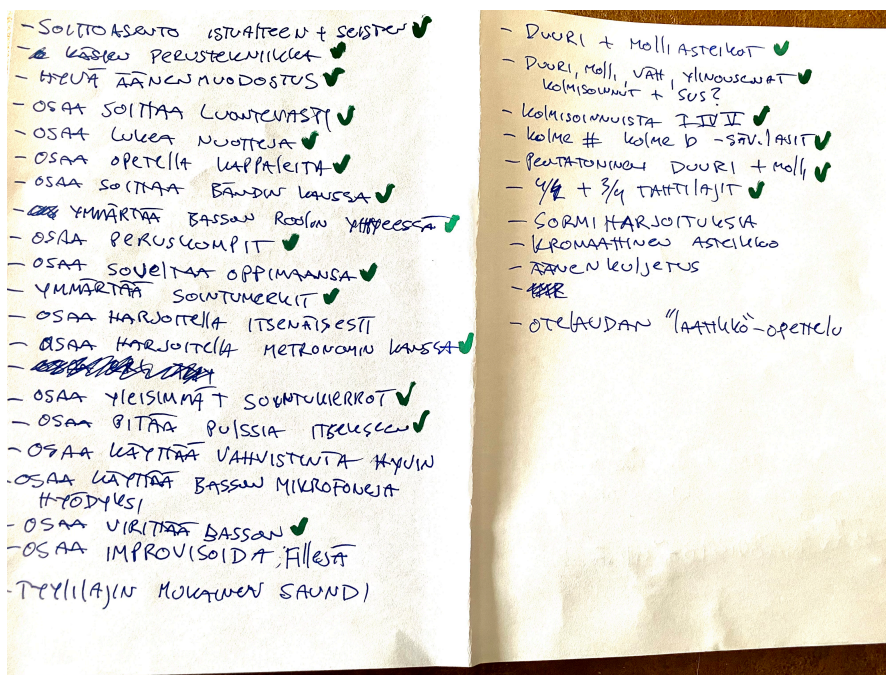
YouTuben (Beautemps & Bresges 2021) tekemän tutkimuksen mukaan tärkeimpiä asioita oppimisvideoissa katselijoille on, että he saavat vastauksen kysymyksiinsä. Neljännellä sijalla on äänenlaatu ja seitsemännellä sijalla videon kuvanlaatu. Kyselyyn vastasi 5000 henkilöä. Kun ihmisten vapaita vastauksia jäsenneltiin tarkemmin, kärkikolmikoksi valikoitui ensimmäiseksi videon rakenne, toiseksi luotettavuus sekä kolmanneksi videon ja äänen laatu. Jopa 75 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että vaikka videon laatu ei olisi kauhean hyvä, he katsoisivat sen, jos asia olisi laadukasta. Tämä johtuu tutkimuksen mukaan siitä, että noin 50 prosenttia vastaajista sanoi katsovansa videot puhelimitään, jolloin pieneltä näytöltä katsottaessa videon laadulla ei ole niin iso merkitys.

Huomioin audiovisuaaliset näkökulmat oman soitonoppaani valmistuksessa siten, että en tehnyt omista videoistani 4k ultra HD-kokoisia, vaan jätin ne hieman pienempään HD 1080 p -muotoon. Tämä videomuoto näyttää silti erittäin selkeältä kännykällä tai tabletti-tietokoneella. Tarkemmissa vastauksissa vain 14 prosenttia vastaajista sanoi, että äänenlaatu on videon laatua tärkeämpää. Ihmiset halusivat myös nähdä oikeita ihmisiä ja aitoa videomateriaalia selkeästi enemmän kuin animaatioita. Sen vuoksi päätin, että käytän opetusvideoissani vain oikeaa materiaalia enkä lisää niihin animaatioita tai kuvia.

2.7 Materiaalin rajaus ja määrittely

Opasta tehdessä on hyvin tärkeää rajata oppaan sisältö. Alkuvaiheessa kun suunnittelin soitonopastani, huomasin että soitonoppaani sisältö tuntui kasvavan kasvamistaan. Halusin sisällyttää oppaaseen paljon enemmän asiaa, mutta siitä olisi tullut loputon työmaa, enkä usko, että olisin saanut opasta koskaan valmiiksi. Ajatus laajemmasta paketista on todella ihanteellinen, joten päätin, että jos ensimmäiselle soitonoppaalle on kysyntää, valmistan myöhemmin sille jatko-osia.

Kirjoitin aluksi muistiin oman kokemukseni kautta olennaiseksi huomaamiani asioita. En rajannut tässä vaiheessa mitään ideoita vielä pois. Kirjoitin näitä asioita muistiin aina kun huomasin, että olin unohtanut jonkin tärkeän asian. Lopuksi minulla oli paljon ajatuksia paperilla, joten päätin lähteä vertailemaan ajatuksiani Pop & Jazz Konservatorion perusopetuksen sähköbasson opetuksen opintokuvaukseen. Vertasin ajatuksiani AMP-tasoihin 4–6, jotka ovat ensimmäiset tasot soitinvalmennuksen jälkeen. Löysin heti paljon yhtäläisyyksiä ja yllättävän vähän eroavaisuuksia. Kuvassa 3 vihreällä V-merkillä merkityt olivat yhtäläisyyksiä. Olin mielestäni siis oikeilla jäljillä materiaalin kanssa. Jouduin karsimaan omasta materiaalistani asioita pois, mutta tämä on mielestäni hyvä asia, jotta soitonopas ei kasvanut liian isoksi. Esittelen soitonoppaani sisällön tarkemmin opinnäyttyöni luvussa 4.

Kuva 3. Soitonoppaan sisällön ideointia, Jesse Mäläskä 2022

3 Materiaalin valmistus

Todella iso osa oppaan valmistusta oli suunnitella, miten ja millä teen materiaalini niin pedagogisesti kuin teknisesti. Tässä osuudessa keskityn siihen, miten valmistin soitonoppaani kokonaisuuden valmiiksi. Minun onnekseni olen opiskellut audiovisuaalista alaa nuorempana sekä teen sivutyönä valokuvaus- sekä videointitöitä. Minulta löytyi jo entuudestaan melkein kaikki tarvittavat ohjelmat sekä välineet materiaalin tuottamiseen. Oppaassani halusin panostaa materiaalien laatuun. Huonolaatuiset videot ja audio ovat erittäin luotaantyöntäviä, vaikka ne sisältäisivät erinomaista materiaalia. Olemme tottuneet nykypäivänä laadukkaaseen mediaan, ja haluan, että soitonoppaani on ajan tasalla ja että käyttäjä viihtyy sen parissa monella eri tasolla.

3.1 Soitonoppaan graafinen suunnittelu sekä taitto

Kirjan graafisen taiton sekä pohjan loin Applen omalla ilmaisella ohjelmalla eBooks Author. Nykyään eBooks Author on osa Applen Pages-ohjelmaa. Minulla ei mennyt kauaa oppia ohjelma läpikotaisin, koska se on todella suoraviivainen ja helppo käyttää. Ohjelma myös hyväksyy Applen widgets-appeja sekä HTML-koodia, mikä tekee siitä monipuolisen ja antaa mahdollisuudet tehdä sellaisia pohjia kuin haluaa. Ohjelma on erittäin intuitiivinen, ja esimerkiksi videoiden tai audion lisääminen kirjaan tapahtuu vain raahamalla tiedosto sille sivulle, minne sen haluaa. Tämän ohjelman käyttö oli helppo ratkaisu. Se on ilmainen, helppo ja lopputuloksesta saa juuri niin hyvän kuin mitä siihen itse jaksaa panostaa.

Koska kirja on digitaalisessa muodossa, se voi sisältää pieniä appeja, multimediaa (audio ja video), widgettejä sekä se ymmärtää HTML5-koodia, jolla voi luoda melkein rajattomasti erilaisia asioita. Sivulla 20 on kuva eBooks Authorin avulla tehdystä interaktiivisesta kuvasta (kuva 5). Tässä esimerkissä käyttäjä voi koskettaa kuvassa tekstilaatikkoa tai sähköbasson osaa. Kun näin tekee, ohjelmaa aukaisee isomman selvityksen osasta, mitä sillä tehdään ja mihin sitä tarvitaan. Koskettaessa tekstiä uudelleen tai toista laatikkoa, laatikko menee piiloon. Muita appeja joita haluan sisällyttää lopulliseen teokseen, ovat esimerkiksi säädettävä metronomi sekä viritin.

Kuva 4. Interaktiivinen kuva sähköbassosta ja sen osista, Jesse Mäläskä 2022

3.2 Videomateriaali

Videomateriaalin olen kuvannut kotonani omassa työhuoneessa. Työhuoneeni on hyvä paikka tähän projektiin, koska voin pitää valot sekä kamerat valmiina aina. Tämä on tärkeää, ettei minun tarvitse jokainen kuvauskerta kasata jalustoja sekä valoja uudelleen ja säätää laitteiden asetuksien kanssa. Eläessäni ruuhkavuosien keskellä on hyvä, että pääsen aina tilaisuuden tullen työn pariin suoraan eikä aikaa kulu mihinkään ylimääräiseen säätämiseen.

Videot olen kuvannut Nikon D750 järjestelmäkameralla, jolla voin kuvata HD-laatuista 1080x24fps videomateriaalia. Päätin etten kuvaa full HD 4k tasoista materiaalia, koska kirjan koko iPadille tai tabletille tallennettavassa muodossa kasvaisi todella suureksi. En myöskään usko, että tuolla laadun erolla olisi merkittävä ero, kun videoita katsotaan tabletin pieneltä näytöltä. Pääasia on, että videot ovat laadukkaita, teräviä, hyvin valaistuja ja niissä on miellyttävät värit. Objektiivina kamerassani on Nikon Nikkor 35 mm f1.8 linssi, joka takaa videon laadukkaan ja tarkan kuvan, jossa on syvyyttä sekä miellyttävät värit.

Hyvän kamerakaluston lisäksi laadukas valaistus on tärkeää. Pystyin kaksi studiovaloa, joista toinen valaisee minut sekä soittimeni ja toinen valaisee taustan luoden syvyyttä,

erottaen minut taustasta (kuva 4.) Näin saan silmälle mielekkäämmän lopputuloksen videoon. Valoina minulla on käytössä Elinchrom D-lite RX studiovalopari. Koetan kuvata saada mahdollisimman valmista materiaalia, jotta minulla ei menisi myöhemmässä editointivaiheessa aikaa esimerkiksi valotuksen tai värien editoimiseen.

Videomateriaalin editoin Final Cut Pro -ohjelmalla, joka on Applen ammattikäyttöön tarkoitettu videoneditointiohjelma. Ohjelma sisältää kaiken mitä laadukkaan videon editointiin tarvitaan. Voin leikata videoita, lisätä useamman videon samaan kuvaan sekä korjata valotusta ja värejä. Tässä vaiheessa voin yhdistää myös äänitetyn ja valmiin laadukkaan Logic X:ssä äänitetyn audion videoihini ja synkronisoida äänen ja kuvan.

Kuva 5. Kuvakaappaus opetusvideosta, Jesse Mäläskä 2022

Kaikki soitonoppaaseeni tuleva äänimateriaali on tehty Logic X -ohjelmalla. Äänitän ja tuotan kappaleet sekä muun audion kotonani omassa työhuoneessani, jossa on pieni äänitysstudio. Äänitän sähköbassoni suoraan DI-boksin kautta äänikortin linjaan ja puheeni äänitän Warm Audion WA-47 -mikrofonilla. Olen soittanut tai ohjelmoinut kaikki soittimet itse joko oikeilla soittimilla tai virtuaalisilla midi-ohjatuilla instrumenteilla. Hoidan myös äänen miksauksen ja masteroinnin itse, tämäkin onnistuu samaisella Logix X -ohjelmalla. Olen jo vuosien ajan äänittänyt itse soittimia tai kokonaisia yhtyeitä sekä miksannut ja masteroinut omia yhtyeitäni, joten tämän tekeminen on minulle tuttua työtä.

3.3 Kappaleiden sävellys ja nuottimateriaali

Olin päättänyt jo etukäteen, että sävellän ja tuotan kappaleet kokonaan itse. Olen jo pitkään äänittänyt itse omia yhtyeitäni sekä musiikillisia projektejani, joten musiikin tuottaminen on minulle tuttua hommaa. Osaan myös soittaa kaikki tarvittavat soittimet itse. Tällä tavoin omistan soitonoppaani materiaalista kaiken eikä minun tarvitse kysellä lupia kenenkään toisen omistamaan musiikkiin. Haluan että harjoitusten kappaleet ovat osa nykypäivää ja päätin, että suurin osa niistä tulisi olemaan pastisseja jo olemassa olevista kappaleista, jotka ovat olleet isoja hittejä noin kymmenen vuoden sisällä. Tällä tavalla pidän musiikin nykypäiväisenä.

Kappaleita säveltäessäni päädyin tekemään jokaisesta kappaleesta pastissin jo olemassa olevasta suositusta kappaleesta. Kappaleet valitsin ja sävelsin siten, että niissä tulisi käytettyä perinteisiä ja yleisiä sointutehoja, jotka olen huomannut työni kautta freelancer-muusikkona hyväksi osata.

Nuottimateriaalin olen kirjoittanut itse. Ohjelmana olen käyttänyt Notateme!-appia iPadilla sekä Sibelius-nuotinnusohjelmaa pöytäkoneellani. Nuotit on sisällytetty mustavalkoisena PDF-muodossa kirjaan. Nuotteja ei voi ladata tai tulostaa kirjasta, näin välttyn kirjani laittomalta kopioinnilta. Nuotit sisältävät kirjoitetun bassolinjan sekä sointumerkit. Vaikka tabulatuurit ovat nykyään yleisiä, päätin jättää ne pois kirjasta. Jos oppilas käy soitonoppaan materiaalin läpi, hän ei tarvitse tabulatuureja kappaleiden soittamiseen.

3.4 Soitonoppaan julkaiseminen

Julkaisua suunnitellessani tulin siihen tulokseen, että minun kannattaa julkaista tällainen julkaisu itse. Koska olen käyttänyt eBooks Authoria, voin julkaista kirjani suoraan Applen ”books”-sovellukseen myyntiin todella pienellä vaivalla. Apple tarjoaa omilla nettisivuillaan tarkat ohjeet, kuinka tämä tehdään (Apple, 2022).

Minulla ei ole tässä vaiheessa mennyt omaa rahaa soitonoppaan tekemiseen, lähinnä paljon työtunteja sekä aikaisempia sijoituksia kalustoon. Kaluston olen hankkinut alun perin muita töitä varten. Julkaistessani oppaan, omistan oikeuden koko kirjan sisältöön täysin. Olen valmistanut kaiken materiaalin itse. Kun julkaisen sen myös itse, kaikki kirjasta saadut tulot tulevat suoraan minulle ja jokainen lanka pysyy käsissäni. Nykyään

myös julkaisun markkinoinnin voi hoitaa helposti netin kautta esimerkiksi Facebook-, Instagram- tai Muusikoiden.net-nettisivujen mainospaikkojen avulla.

Julkaisemisen ajankohtaa en ole vielä lyönyt lukkoon. Minulla ei ole kiire asian kanssa, ja haluan, että soitonopas on mahdollisimman valmis sekä loppuun asti mietitty ennen julkaisua. Haluan myös, että opasta koekäytetään ennen julkaisua, jotta löydän viimeisimmätkin piilevät virheet siitä.

4 Tulevan soitonoppaani sisällön kuvailu ja raportointi

Tässä osiossa kuvailen oppaani sisältöä ja ratkaisuja siitä, miksi ja miten päätin jokaisen oppaan osion tehdä. Oppaassa on 7 lukua ja niiden sisällä useampi osio. Soitonoppaan sisältö saattaa vielä hieman muuttua tulevien päivitysten mukana julkaisuversiosta. Soitonopas sisältää myös tervetuloa-osuuden, joka toimii esipuheena. Seuraavissa luvuissa kuvailen tulevaa opastani mahdollisimman tarkasti.

Luku 1: Tervetuloa

Oppaan alussa on esipuhe, jossa kiitetään eBookin ostajaa soitonoppaan valinnasta sekä toivotetaan oppilas tervetulleeksi oppaan pariin. Tässä osiossa myös kerrotaan oppaan tavoitteista sekä opastetaan, miten lähestyä opasta käytännössä. Tässä vaiheessa kerrotaan sivujen yläkulmassa näkyvästä pallolla merkitystä värikoodista, joka kertoo opeteltavan kappaleen vaikeustason.

Luku 2: Sähköbasso ja tarvikkeet

Oppaan ensimmäisessä luvussa tutustutaan soittimeen sekä sen toimintaan. Tässä osiossa käydään läpi myös kaikki tarvittavat tarvikkeet, joita sähköbasson soittaminen vaatii ja mitä aloittavan soittajan on hyvä tietää.

Sähköbasso ja sen osat

Tässä osiossa tutustutaan soittimen rakenteeseen ja osiin. Soittimen osat ja niiden nimet sekä tarkoitus käydään läpi interaktiivisen kuvan kautta, jossa lukija voi koskettaa ruudulla kuvasta soittimen osia saadakseen lisää informaatiota niistä. Osiossa tutustutaan soittimeen Fender-valmistajan tekemän jazz bass -mallin kautta. Fender -jazz bass on

yksi myydyimmistä bassomalleista maailmalla, ja siinä on kaikki osat, joita yleensä sähköbassoista löytyy, joten se sopii hyvin esimerkiksi. Sivulta 20 (kuva 5) löydät esimerkiksi kuvan kyseisestä interaktiivisesta kuvasta. Aloittelevan soittajan on hyvä tietää yleisesti sähköbasson rakenteeseen liittyvät termit ja toimintaperiaatteet, jotta hän ymmärtää, mistä esimerkiksi tässä soitonoppaassa välillä puhutaan.

Bassovahvistin ja muut tarvikkeet

Jotta sähköbassosta saadaan tarpeeksi kantava ääni ulos, se täytyy vahvistaa vahvistimella. Vahvistin onkin siis isossa roolissa sähköbassoa soittaessa. Bassovahvistimen osat esitellään samanlaisella interaktiivisella kuvalla kuin sähköbassonkin. Tässä tapauksessa esimerkkinä toimii Aguilar AG700 -vahvistin, joka on hyvä esimerkki selkeästä yleisessä käytössä olevasta vahvistimesta (kuva 6). Myös erilaiset vahvistin -kombinaatiot ja niiden erot käydään läpi, esimerkiksi nuppi ja kaappi -yhdistelmä tai combovahvistin (kuva 7).

Kuva 6. Interaktiivinen vahvistimen esittelykuva, Jesse Mäläskä 2022

Bassovahvistin

Jotta basso kuuluisi kunnolla se tarvitsee vahvistimen äänen vahvistamiseen. Ilman vahvistusta on mahdotonta soittaa yhtyeen kanssa ja saada basso kuulumaan. Yksinkin soittaessa basson akustinen sointi on niin vaimea että harjoittelu on vaikeaa.

Bassovahvistimia on paljon eri kokoisia, mallisia ja merkkiä. Combo -tyyliset vahvistimet pitävät sisällään vahvistin-osan sekä kaiuttimet. Combo-tyyliset vahvistimet ovat yleensä pienempiä ja niissä on vähemmän tehoa (äänenpainetta) verrattuna basso "lajiin" (stack?). Tällaiset vahvistimet sopivat hienosti ensimmäiseksi bassovahvistimeksi koska ne ovat yleensä halvempia, pienempiä ja sisältävät kaiken samassa paketissa.

Isommat bassovahvistimet ovat yleensä koottu useasta osasta: bassovahvistimesta jota kutsutaan "nupiksi" sekä kaapeista joiden sisällä on kaiuttimet. Nämä "läjät" ovat yleensä tehokkaampia ja niistä saadaan enemmän äänenpainetta ulos. Tällainen yhdistelmä yleensä maksaa enemmän mutta sillä voi soittaa isomilla lavoilla ja kuulla itsensä selkeästi isossakin metelissä.

Ensimmäisen bassovahvistimen ostossa suosittelen menemään paikalliseen musakauppaasi ja keskustelemaan myyjän kanssa vaihtoehdoista, he auttavat varmasti mielellään vahvistimen valinnassa ja osaavat kertoa niistä kaiken tarvittavan!

Combo-tyylinen vahvistin.

Nuppi sekä kaksi kaappia.

Kuva 7. Kuva oppaan vahvistinsivusta, Jesse Mäläskä 2022

Video: Sähköbasson käyttäminen

Tässä osiossa tutustutaan videon avulla, kuinka sähköbassoa käytetään ja kuinka siitä saa äänen vahvistimen kautta. Videolla kerrotaan tarkasti järjestyksessä, kuinka kytkeä laitteet oikeaoppisesti päälle ja toisiinsa sekä kuinka käyttää niitä. Videon avulla on myös helpompaa ja selkeämpää esitellä äänensävyä säätöön vaikuttavien potentiometrien käyttöä vahvistimessa, ja miten ääni muuttuu niitä käyttäessä. Tässä osiossa myös tutustutaan bassokitaran mikrofonien sekä sävynsäädön vaikutukseen tarkemmin. Mielestäni tämä on tärkeä osuus, koska esimerkiksi minulle ei ole koskaan oppilaitoksissa opetettu näitä asioita. Vaikka sähköbasso lähtökohtaisesti soikin akustisesti, todella iso osa sen ääntä liittyy vahvistamiseen ja basson elektroniikkaan sekä mikrofoneihin. Jos alusta asti opetellaan näiden asioiden vaikutus basson äänenväriin, on soittajan helpompaa tuottaa laadukas sointi soittimestaan.

Video: Basson virittäminen

Virittämisen opettaminen korvakuulolla aloittelijalle on aina haastavaa. Päätin tehdä aiheesta videon, koska sitä on melkein mahdotonta ymmärtää lukemalla. Kuulokuva on

tärkeässä asemassa, kun harjoitteleminen virittämään viritysäänen avulla. Videolla käydään läpi basson virittäminen virittimellä, kännykän viritinsovelluksella sekä korvakuvalla. Videon lisäksi tästä osiosta löytyvät äänet, joiden mukaan voit virittää basson vapaat kielet. Kuullakseen äänen, oppilaan tarvitsee vain koskettaa haluttua ääntä näytöllä. Virittämistä varten valitut äänet ovat E, A, D ja G. Nämä on valittu niin, että niillä voi virittää nelikielisen sähköbasson. Viritysäänen saa soimaan joko sähköbassolla soitettuna tai pianolla.

Luku 3: Soittotekniikka

Kolmannessa luvussa tutustutaan hyvään soittoergonomiaan, tekniikkaan sekä soittamisen perusteisiin. Koska jokainen ihminen on erilainen, esittelen soitonoppaassani vain hyvät esimerkit soittotekniikasta ja soittoasennosta. Mikään asia ei ole kiveen kirjoitettua eikä sitä ole pakko tehdä ohjeiden mukaisesti, mutta ohjeilla oppilas saa hyvät lähtökohdat soittoasentoon ja soittotekniikkaan.

Video: Hyvä soittoasento

Video keskittyy soittoasentoon istuen sekä hihnan kanssa seisten. Sähköbasso on isokokoinen sekä yleensä aika painava soitin, joten on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota oikeaoppiseen soittoasentoon. Videossa käydään läpi yleinen tapa pitää bassoa sylissä tai hihnassa, mutta siinä myös muistutetaan, että jokainen ihminen ja basso ovat erilaisia, joten mitään kiveen kirjoitettua soittoasentoa ei ole olemassa. Tärkeintä on, että soittoasento on luonteva ja että siinä on miellyttävä soittaa instrumenttia. Basso asetetaan oikean jalan reiden päälle basson kaulan osoittaessa hieman yläviistoon, näin saadaan soitin hyvään tasapainoon, ja oppilas ei joudu kannattelemaan soitinta vasemmalla kädellä soittimen kaulasta. Tärkeää on muistaa hyvä ryhti ja rentous, koetetaan välttää basson päälle kumartumista. Hihnalla soittaessa seisaaltaan hihnan korkeus säädetään sellaiseksi, että basso on suurin piirtein yhtä korkealla kuin istuessa basson kanssa.

Video: Hyvä soittotekniikka

Tämä luku tulee sisältämään kolme videota, oikean ja vasemman käden tekniikan sekä plektratekniikan. Oikean käden tekniikassa käydään läpi sormilla soittamisen perusteet. Videolla näytetään kuinka tukea käsi peukalon avulla soittimen mikrofonin päälle, jotta kädelle on soittaessa hyvä tuki. Alkuun suosittelen, että käsi tuettaisiin mikrofonin, joka on mahdollisimman keskellä bassokitaran runkoa kaulan ja tallan välissä. Tämä kohta

on ehdottomasti yleisin alue soittaa bassoa, kieli ei ole liian tiukka tai löysä, ja kieli saadaan soimaan kunnolla hyvin pienellä vaivalla. Näppäilytekniikka käydään tarkasti läpi kahdesta eri kuvakulmasta kuvatulla videolla. Olen opettanut oppilailteni ”rest stroke” -tekniikkaa (Overthrow 2000), jossa kieltä soittava sormi pysähtyy seuraavaan kieleen ja E-kieltä soittaessa sormi pysähtyy peukaloon. Aluksi näppäily opetellaan oikean käden etusormella, ja kun soittaminen alkaa teknisesti toimimaan, otetaan mukaan myös keskisormi. Kahdella sormella soittaminen on yleisin tapa soittaa sähköbassoa, joten rajasin oikean käden tekniikan siihen, vaikkakin erilaisia tekniikoita on olemassa todella paljon. Videolla opetellaan soittamaan vapaita kieliä sekä liikuttamaan peukalon tukea mikrofonilta E- ja A-kielille siirtyessä D- ja G-kielille. Tuen siirtäminen alemmille kielille auttaa myös vaimentamaan kielet, joita ei soiteta. Videolla näytetään myös esimerkki, kuinka harjoitella vapailta kielillä basson soittamista sekä tuen siirtämistä. Muistutan vielä lopussa, että soittotekniikoita on olemassa paljon erilaisia, ja tämä esimerkki on vain hyvä lähtökohta oman tyylin löytämiseen.

Vasemman käden tekniikan osiossa tutustutaan käden hyvään soittoasentoon ja kahden eri tapaan asettaa sormet otelaudalle. Hyvä vasemman käden soittoasento koostuu useasta asiasta. Ensin tarkistetaan, että oppilaalla on hyvä ryhti ja selkä suorassa. Tämän jälkeen kaulasta otetaan kiinni siten, että peukalo on kaulan takana keskellä ja sormet tulevat pyöristetysti otelaudalle kaulan alapuolelta niin, että kielet painetaan pohjaan sormenpäillä. Käden asentoa verrataan esimerkkinä siihen kuin pitelisit isoa omenaa kädessä, ja tämä asento siirretään basson kaulalle. Tämän jälkeen tarkistetaan, että vasemman käden kyynärpää on irti kyljestä ja että se on kaulan takana ranteen mukaisesti pois päin soittimen kaulasta.

Sormituksista käydään läpi kaksi eri tapaa. Pienikäisille soittajille, esimerkiksi lapsille, suosittelen tekniikkaa, jossa vasemman käden neljä sormea asetellaan kolmen nauhävälillä mittaiselle alueelle. Tässä tapauksessa etusormi soittaa ensimmäisen äänen, keskisormi toisen ja pikkurilli kolmannen. Jos pikkurillissä ei ole tarpeeksi voimaa painaa kieltä alas, voidaan samalla painaa pikkurillin apuna kieli alas nimettömällä yhtä aikaa. Tämä tapa on aluksi paljon helpompi ja kevyempi tapa soittaa, sekä se kannustaa jo alusta alkaen ottamaan käden heikoimman sormen, pikkurillin, mukaan soittamiseen. Mikään ei myöskään estä jatkamasta tällä tekniikalla soittamista, vaikka käsi iän mukana kasvaisikin.

Aikuisille suosittelen sormi-per-nauha -tekniikkaa (finger per fret). Tässä sormi-per-nauha -tekniikassa jokainen sormi painaa oman nauhavälin alas. Vasemman käden sormet asetetaan neljän nauhavälin alueelle. Etusormi painaa ensimmäisen nauhan, keskisormi toisen, nimetön kolmannen ja pikkurilli neljännen. Muut käden asentoon liittyvät asiat ovatkin samaa asiaa kuin mitä aikaisemmin on käyty läpi tässä osiossa. Lopuksi käydään läpi, millaisia soittoasentoja ja asioita kannatta välttää soittaessa, esimerkiksi mailaote, jossa kaulasta pidetään kiinni kuin pesäpallomailasta tai vasemman käden kyynärpää soittajan kyljessä kiinni soittaessa.

Tahdon myös antaa oppilaalle vaihtoehdoisen tavan soittaa bassoa, joten lisäsin erillisen videon plektralla soittamisesta. Tämä sopii esimerkiksi myös kitaristeille, jotka ovat tottuneet soittamaan plektralla ja haluavat opetella soittamaan sähköbassoa. Plektralla soittaminen tuo täysin oman äänenvärinsä soittamiseen, ja se on erittäin yleinen tapa soittaa sähköbassoa. Videolla tutustutaan, kuinka plektraa pidetään kädessä ja miten sillä näppäillään kieliä. Videolla harjoitellaan ensin soittamaan plektralla kieliä ylhäältä alaspäin (downstroke). Tämän jälkeen harjoitellaan myös soittamaan kieliä alhaalta ylöspäin (upstroke). Tämän jälkeen vielä harjoitellaan soittamaan kieliä molempiin suuntiin yhdistämällä aiemmin opitut tekniikat.

Video: Soundin luominen sormilla, eri äänenvärejä bassosta

Vaikka sähköbasson ääntä voi muokata basson säätimillä tai vahvistimesta, on todella tärkeää ymmärtää, että isoin vaikutus soittimen ääneen tulee soittajan soittotekniikasta. Videolla tutkitaan, miten iso merkitys sillä on, mistä kohtaa kieltä ja kuinka lujaa sitä soitetaan. Esimerkeissä tutustutaan, kuinka kaulan tyvestä soittaessa äänenväri on paljon pehmeämpi ja kieli tuntuu myös löysemmältä, kun taas tallan vierestä näppäillessä kieli on kireämpi ja soi kirkkaammin. On tärkeä ymmärtää, että jos halutaan basson soivan puhtaasti mutta halutaan että soitetaan voimakkaasti, soittajan täytyy siirtyä soittamaan lähemmäksi tallaa näppäillessään lujempaa. Jos otelaudan tyvestä soitetaan voimakkaasti, kielet alkavat todella helposti rätisemään otelaudan nauhoja vasten. Väliillä tosin myös halutaan, että soittoon tulee mukaan kielten kolina nauhoihin, esimerkiksi heavy metal -musiikissa tämä on todella yleistä ja tyyllilajin mukaista, jotta basso erottuu paremmin bändin seassa.

Video: Sähköbasson mikrofonien vaikutus äänenväriin

Tällä videolla näytetään esimerkki, kuinka Fender -jazzbasson äänenväri muuttuu erilaisilla mikrofonien asetuksilla. Oppilaan on hyvä ymmärtää, kuinka iso vaikutus tällä asialla voi olla sähköbasson äänenväriin. Videolla esitellään, kuinka kaulamikillä soittaen basson äänenväri on tummempi ja paksumpi, kun taas tallamikillä soittaessa äänenväri on kirkkaampi ja napakampi. Kun mikit ovat yhtä aikaa päällä, äänenväri on tukeva, mutta siitä leikkaantuu yleensä hieman keskitaajuuksia. Näytän myös esimerkin aktiivielektronikalla varustetusta bassosta, jossa on aktiivinen EQ eli taajuuskorjain sisäänrakennettuna. Bassossa on siis kolmialueinen säädettävä taajuuskorjain, jota voi säätää basson omista potentiometreistä. Tällaisella elektronikalla varustettuja bassoja on nykypäivänä paljon tarjolla myös aloittelijoille, joten on hyvä tarkastella hieman, miten sitä käytetään. Suosittelen, että taajuuskorjaimen säädöt laitetaan keskimmäiseen niin sanottuun nolla-asentoon silloin kun aloitetaan soittamaan. Säätöjä taajuuskorjaimella tehdään minimaalisesti. Jos taajuuskorjaimen säädöt laitetaan täysille, basson signaali säröytyy ja se tulee liian voimakkaalla signaalilla vahvistimeen. Kun taas EQ-säädöt ovat minimissään, sähköbassosta tulee liian heikko signaali vahvistimeen.

Helppoja sormiharjoituksia

Koska yleensä tässä vaiheessa opiskelija ei ole tutustunut otelaudan ääniin tai nuottien lukemiseen, näytän videon avulla helppoja sormiharjoituksia, joiden kautta tekniikka ja käsien koordinaatio kehittyvät. Ensimmäinen harjoitus on avointen kielten soittaminen ja äänien sammuttaminen vasemmalla tai oikealla kädellä. Seuraavaksi harjoitellaan kromaattisesti vierekkäisten äänien soittamista ja totuttelua otelaudalta soittamiseen. Tämän harjoituksen voi tehdä kolmella tai neljällä nauhavälillä. Kaikki harjoitukset tehdään jokaisella kielellä, jotta totuttaisiin kielten paksuuksiin ja jäykkyyteen. Tämän jälkeen tehdään sormia vahvistava pull-off-harjoitus. Viimeisenä spider-harjoitus (kuva 8), jossa opetellaan soittamaan vaikeaa sormitusta otelaudalla kahdella eri kielellä vuorotellen. Harjoituksista löytyy myös nuotit ja kromaattisen harjoituksen permutaatiot myöhempää käyttöä varten.

Kuva 8. Spider-harjoitus, Jesse Mäläskä 2022

Luku 4: Basson otelauta ja teoria

Neljännessä luvussa tutustutaan basson otelautaan tarkemmin. Luvussa myös esitellään helposti transponoitava *laatikko-ajattelu* sekä kuinka hyödyntää sitä tulevissa asteikoissa ja kolmisoinnuissa. Laatikkoajattelu-termi tulee omasta vapaasta englanninkielisestä käännöksestä. Englannin kielellä tälle asialle käytetään ainakin kahta nimitystä *box* tai *shapes*. Tällä tarkoitetaan sitä, että kaikki harjoitellut sormitukset eli laatikot voidaan siirtää minne vain otelaudalla samanlaisessa muodossa. Kerron tästä enemmän soitonoppaani laatikko-ajatteluosiossa. Tässä luvussa opetellaan myös yleisimmät kolmisoinnut sekä asteikot.

Äänet basson otelaudalla

Sähköbasson otelauta esitellään kuvien avulla (kuva 9). Aluksi suositellaan opettelemaan vapaat kielet ja niiden nimet. Tämän jälkeen tutustutaan ensimmäisen aseman säveliin ilman ylennyksiä tai alennuksia vapaasta E-kielestä G-kielen viidenteen väliin asti. Tämän jälkeen katsotaan mihin väleihin ylennetyt tai alennetut äänet sopivat otelaudalla. Otelaudasta löytyy kaksi erilaista piirrettyä kuviota, joista ensimmäisessä ovat äänet ilman ylennyksiä tai alennuksia ja jälkimmäisessä ne on lisätty kaavioon.

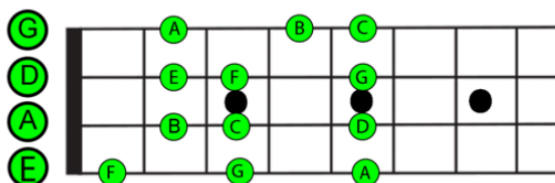
Otelauta tutuksi

Olemme jo aikaisemmin tutustuneet basson vapaisiin kieliin, nyt on aika tutustua otelautaan tarkemmin. Musiikissa käytetään soitettavista äänistä nimiä A,B,C,D,E,F ja G suoraan aakkosten mukaan. G -äänien jälkeen järjestys alkaa uudelleen alusta A -äänestä. Nimettyjä ääniä on olemassa ilman ylennyksiä tai alennuksia vain kuusi.

Alla olevasta taulukosta voit katsoa mistä äänet löytyvät bassosi otelaudalta. E- ja F- äänten välissä ei ole tyhjää nauhaväliä, eikä myöskään B- ja C-äänten välissä. Muiden äänten välissä on aina yksi tyhjä nauhaväli. Äänten etäisyyttä jotka ovat nauhaväleissä vierekkäin sanotaan puolissävelaskeliksi ja ääniä jotka ovat yhden tyhjän nauhavälin päässä toisistaan sanotaan kokosävelaskeliksi. Esimerkiksi B-ääni on puolissävelaskeleen päässä C-äänestä ja A-ääni on kokosävelaskeleen päässä B-äänestä.

Opettele aluksi otelaudan äänet viidenteen nauhaan asti, tämän kirjan kaikki harjoitukset voi soittaa kyseisillä nuoteilla. (huom. B-nuotista käytetään euroopassa myös välillä nimeä H.) Kuten huomaat, sama nuotti voi olla useassa eri paikassa otelaudalla, se ei silti tarkoita että se olisi täysin sama ääni aina. Mitä korkeammalta basson kaulaa nuotti soitetaan sen korkeampaa se soi. Esimerkiksi vapaa E-kieli soi oktaavin alemmaa kuin sama nuotti soitettuna D-kielen toisesta nauhavälistä. G-kielen 9-nauhavälistä E-nuotti soi vielä oktaavin korkeampaa kuin D-kielen toisesta nauhavälistä.

Aloita otelautaan tutustuminen yksi kieli kerrallaan. Aloita E-kieltä ja opettele se hyvin viidenteen nauhaväliin asti. Kun osaat E-kielen neljä ääntä otelaudalla hyvin voit siirtyä seuraavalle kielelle ja jatkaa samaan malliin.

10

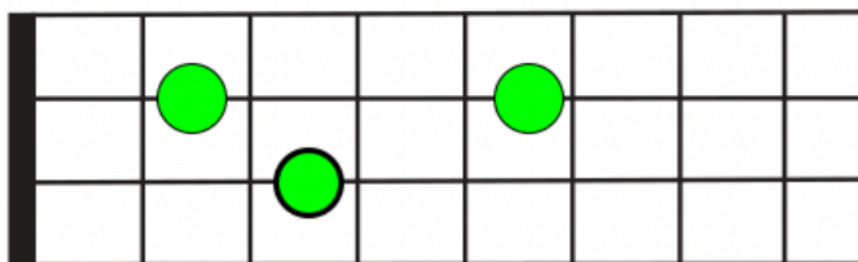
Kuva 9. Äänten opettelua otelaudalta, Jesse Mäläskä 2022

Sointumerkit selitettynä

Tässä osiossa tutustutaan lyhyesti sointumerkintöihin nuoteissa. Osiossa käydään läpi perusmuotoiset kolmisoinnut, duuri, molli, ylinouseva sekä vähennetty. Näiden lisäksi tutustutaan myös dominanttisointuun duurissa sekä sointukäännöksiin. Soitonoppaassa ei opetella dominantti duurisoinnun asteikkoa vaan käytetään tämän päälle pelkästään duurikolmisointua. Pääasia on, että oppilas ymmärtää jokaisen soinnun kohdalla, mikä on soinnun pohjaääni, kolmisointu ja mikä asteikko siihen sopii. Sivu tulee valmistuksessa sisältämään kaavion soinnuista, asteikoista sekä kolmisoinnuista, jotka sopivat niihin.

Otelaudan laatikkoajattelu

Sähköbasso on helposti transponoitava soitin, joten sillä soittaessa voidaan käyttää laatikkoajattelua (kts. Luku 4). Otetaan esimerkiksi C-duurikolmisointu (kuva 10). Ensimmäinen ääni C soitetaan A-kielen kolmannesta välistä keskisormella, toinen ääni D-kielen toisesta välistä etusormella ja kolmas ääni D-kielen viidennestä nauhasta pikkurillillä. Tässä kuviossa keskisormi määrittää pohjaäänen, etusormi terssin ja pikkurilli kvintin. Pitämällä käsi samassa asennossa ja sormitukset samoina mutta siirtämällä käden paikkaa muualle otelautaa, esimerkiksi niin että keskisormi on A-kielen D-äänessä, pysymme helposti transponoimaan kuvion ja soittamaan D-duurikolmisoinnun ilman että meidän tarvitsee ajatella muita ääniä kuin pohjaääni. Tässä tapauksessa keskisormi soittaa pohjaäänen D, etusormi terssin (F#) D-kieleltä ja pikkurilli kvintin (A) D-kieleltä. Videolla esitellään kuvien avulla, miten käyttää laatikkoajattelua kolmisointujen ja asteikoiden kanssa ja miten hyödyntää niitä. Itse visualisoin vieläkin soittaessani otelaudan "laatikoiden" kautta enkä niinkään sävellajin tai intervallien kautta.

Kuva 10. Duurikolmisoinnun "laatikko", Jesse Mäläskä 2022

Duurikolmisointu

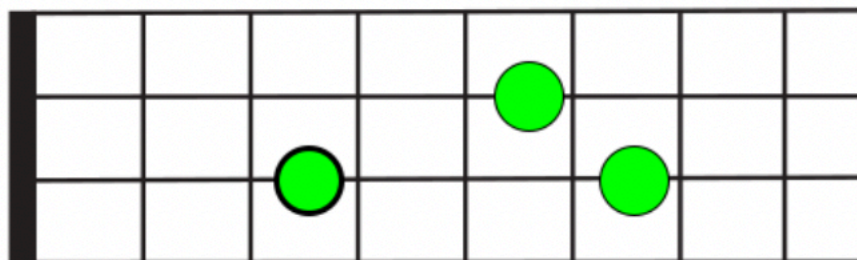
Kolmisoinnut ovat yksi tärkeimmistä asioista osata kunnolla. Kolmisoinnut määrittävät vahvasti kappaleen harmoniaa (duuri vai molli), ja suurin osa bassolinjoista rakentuu kolmisoinnun ääniin. Rajasin kolmisoinnut viiteen tärkeimpään muotoon; duuri, molli, vähennetty, sus ja ylinouseva. Näillä viidellä kolmisoinnulla pärjää oikeastaan kaikissa musiikillisissa tilanteissa. Päätin myös, että näytän jokaiseen kolmisointuun vain yhden ta-

van sormituksille. On tärkeää, että asioihin ja tapoihin sitoudutaan, jotta ne opitaan kunnolla. Jos tarjoaisiin heti alussa kolme tai neljä eri tapaa soittaa sama asia, vasta-aloittaneella soittajalla voisi mennä informaatiotulvan takia asia epäselväksi.

Ensimmäisenä tutustutaan duurin kolmisointuun. Kerron kuinka kolmisointu koostuu asteikon ensimmäisestä, kolmannesta ja viidennestä sävelestä. Esittelen kuviona suosittelun sormituksen ja sen vieressä saman asian nuoteilla. Suosittelen harjoittelemaan ”kuvion” siirtelemistä ympäri otelaudan sen jälkeen, kun kuvio on opittu hyvin ja se on hyvin sormissa. Katsomme vielä lopuksi, millaisiin sointumerkintöihin tämä kolmisointu sopii. Esimerkiksi C, C6 ja Cmaj7. Videon lopussa soitetaan C-, F- ja G-duurikolmisoinnut eli I-, IV- ja V-asteet C-duurissa.

Mollikolmisointu

Seuraavaksi käydään läpi mollin kolmisointu ja miten se eroaa duurista äänenväritään. Tämän jälkeen katsotaan, mistä mollikolmisointu koostuu, samaan tapaan kuin aikaisemmin duurin kolmisoinnussa. Mollin kohdalla isoin ero on alennettu terssi. Opetan mollille hieman erilaisen tavan soittaa kolmisointu, jotta sen muistaisi heti erilaisena kuviona kuin duurin. Mollin kolmisointu aloitetaan aina etusormella ja duurin keskisormella. Tätä on hyvä pitää nyrkkisääntönä, jolloin oppilas ei heti alussa sekoita näitä kahta. Kuten duurinkin kanssa, lopuksi tarkastelemme, millaisen sointumerkin päälle tällainen kolmisointu sopii. Esimerkiksi Dm, Dm7 tai Dmmaj7. Videon lopussa soitetaan Cm-, Fm- ja Gm-kolmisoinnut eli I-, IV-, V-asteet C-mollissa. Tämän lisäksi soitetaan myös Cm, Fm ja G, jossa lainataan viides aste harmonisen mollin puolelta, mikä on yleinen tapa kapaleiden soinnutuksessa.

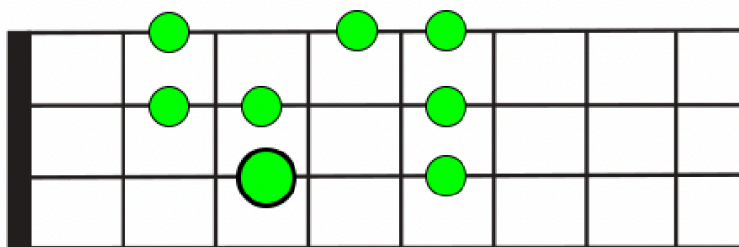
Kuva 11. C-mollikolmisoinnun "laatikko", Jesse Mäläskä 2022

Vähennetty, ylinouseva sekä sus-kolmisointu

Osiossa käydään läpi, mitä nämä kolmisoinnut ovat, mihin ne sopivat ja miten ne eroavat kuvioiltaan ja kuulokvaltaan duurin, sus ja mollin kolmisoinnuista. Kaikkien sointujen muodostus käydään läpi kuten duurissa ja mollissakin, ja tämän jälkeen katsotaan kolmisointujen ”kuviot” läpi. Ylinousevan sormitus on vaikea, joten sitä varten opetellaan hieman erilainen kuvio, jossa käden täytyy vähän liikkua otelaudalla toisin kuin muissa kolmisoinnuissa, joissa käsi pysyy paikallaan.

Duuriasteikko

Duuriasteikko käydään läpi ensin C-duurista. Aluksi tutustutaan, mistä äänistä C-duuriasteikko koostuu, ja tämän jälkeen opetellaan kätevä laatikkomalli asteikosta (kuva 12). Tätä ”laatikkoa” voidaan siirtää tämän jälkeen ympäri otelaudan kätevästi. Tämän jälkeen katsotaan, miten duurikolmisoinnun äänet näkyvät asteikon sisällä. Lopuksi harjoitellaan liikuttamalla ”laatikkoa” ympäri kaulan soittaen asteikkoa satunnaisilta ääniltä aloittaen asteikon pohjasävelestä E- ja A-kieliltä.

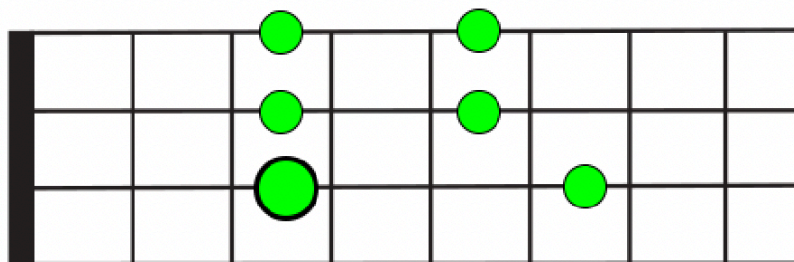
Kuva 12. Duuriasteikon ”laatikko”, Jesse Mäläskä 2022

Molliasteikko

Molliasteikko käydään läpi hyvin samalla tavalla kuin C-duuriasteikkokin. C-mollissa opetellaan ensin sormitus ja asteikon kuvio. Tämän jälkeen katsotaan, mistä mollikolmisoinnun äänet löytyvät asteikon sisällä. Tämän jälkeen liikutellaan ”laatikkoa” otelaudalla aloittamalla soittamaan asteikkoa satunnaisista pohjaäänistä E- ja A-kielillä, jotta kuvio saadaan tutuksi.

Pentatoninen asteikko mollissa sekä blues-asteikko

Tässä osiossa harjoitellaan ensin mollipentatoninen asteikko ja opetellaan sen asteikon laatikkokuvio (kuva 13). Tämän jälkeen tutustutaan, minkä soinnun päälle tämä asteikko sopii, esimerkiksi Cm ja Cm7. Tämän jälkeen suositellaan soittamaan asteikkoa eri puolilta kaulaa kuten aikaisempienkin asteikoiden kanssa on tehty. Näytän kuinka lisäämällä yhden äänen, alennetun viidennen (b5) asteikkoon, siitä saadaan blues-asteikko.

Kuva 13. Mollipentatonisen asteikon "laatikko", Jesse Mäläskä 2022

Pentatoninen duuriasteikko

Asteikko käydään läpi melkein kuin duuriasteikko mutta jättämällä väliin neljäs ja seitsemäs asteikon ääni. Pentatonista duuriasteikkoa opetellaan samaan tyyliin kuin edellisiäkin asteikoita. Lopuksi käydään läpi, minkä sointujen päälle duuripentatoninen asteikko sopii, näitä sointuja ovat esimerkiksi C, C7, Cmaj7 ja C6.

Luku 5: Musiikinteorian perusteet

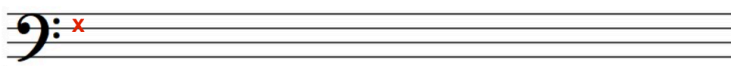
Haluan sisällyttää soitonoppaaseeni myös pienen osion musiikin teorian perusteille. Tärkein syy tähän on se, että oppilas oppisi lukemaan nuotteja, joita tarvitaan tämän soitonoppaan tehtävissä. Tärkeää on myös, että oppilas ymmärtäisi nuoteista harjoiteltavien kappaleiden rakenteet. Olen huomannut omassa työssäni, että oppilaiden nuotinlukutaito on vuosi vuodelta huonontunut tai sitä ei ole ollenkaan. Sen sijaan oppilaat lukevat tabulatuureja, koska kokevat, että ne on helpompi ymmärtää. Tabulatuurien ongelma onkin se, että yleensä niistä puuttuu rytmimerkinnyt täysin. Olen myös huomannut, että internet on täynnä ilmaisia tabulatuureja, joita kukaan ei ole tarkistanut, ja monet niistä

onkin kirjoitettu väärin. Nuotinluvun osaamisesta onkin paljon hyötyä, koska se on universaali, ajaton tapa kirjoittaa musiikkia, ja se voi sisältää kaiken musikaalisen informaation, mitä soitettava kappale vaatii. Nuotinluvun osaaminen ei mielestäni vaadi paljoa enempiä osaamista kuin tabulatuurien lukeminen, jos oppilaalle opetetaan nuotinluku vain tarpeeksi selkeästi. Tässä soitonoppaani osiossa pidän nuotinluvun ja musiikinteorian mahdollisimman selkeänä ja tiiviinä pakettina. Musiikinteoria on todella laaja asia opiskeltavaksi, joten opetan vain ne asiat, mitä tämän soitonoppaan soittamiseen tarvitaan.

Oppaassani opetellaan lukemaan nuotteja F-avaimella ja opeteltavat äänet on rajattu sähköbasson vapaasta E-kielestä G-kielen viidennen välin C-ääneen asti (kuva14). Koska bassoa soitetaan yleensä f-nuottivaimelta, keskityn oppaassani kirjoittamaan kaikki asiat vain f-nuottivaimelle nuottiviivastolla. Mainitsen, että on tärkeää tarkistaa, mikä nuottivain on luettavan nuotin alussa, jotta g-nuottivain ja f-nuottivain eivät mene sekaisin tulevaisuudessa.

Musiikin lukeminen koostuu kahdesta osasta, nuoteista (sävelkorkeus/sävelet) sekä rytmistä. Seuraavaksi tutustumme kuinka musiikkia luetaan nuoteista!

Nuotit kirjoitetaan nuottiviivastolle joko viivalle tai viivan väliin. Kirjoitettu nuotti kertoo kuinka korkealta nuotti soi. Nuottiviivasto koostuu viidestä poikkiviivasta ja neljästä välistä viivojen välissä. Mitä ylempiä nuotti kirjoitetaan sen korkeampaa se soi. Mitä alemmas viivastolla nuotti kirjoitetaan sen alemmaksi se soi. Tässä nuottiviivasto.

Viivaston alusta löytyy aina nuottivain. Nuottivaimia on erilaisia ja jokainen niistä on eri käyttötarkoitukseen sopiva. Sähköbasson kanssa luemme F-avainta (F) joka kertoo mistä viivastolla löytyy f-nuotti. Piirretyn F-avaimen kahden pisteen välissä olevalta viivalta löydät f-nuotin. Käytämme musiikissa nuoteille nimiä (kirjaimia) jotka tulevat suoraan aakkosista. Nuotit ovat aakkoset väliltä A-G ja ne alkavat aina alusta kierroksen jälkeen. Luemme nuotteja kuten kirjaakin, järjestyksessä vasemmalta oikealle.

(...e,f,g) **A,B,C,D,E,F,G** (a,b,c,d...jne)

Tässä kuvassa näet kaikki äänet joita tarvit tämän kirjan kappaleissa.

Kuva 14. Äänten opiskelua nuottiviivastolla, Jesse Mäläskä 2022

Myöhemmin tutustutaan ylennys- sekä alennusmerkkeihin. Sävellajit käydään läpi kolmeen ylennykseen sekä kolmeen alennukseen asti. Tämän lisäksi käydään myös läpi väliaikaiset ylennys-, alennus- ja palautusmerkit, joita tulee vastaan harjoiteltavissa kappaleissa.

Rytmi on erittäin tärkeä osa basson soittamista, joten rytmin soittaminen käydään tarkasti alusta lähtien. Nuottien sekä taukojen rytmit on rajattu kokonuueteista kahdeksasosatrioleihin. Myös pisteelliset neljäsosat ja yhdyskaaren käyttö käydään läpi. Tahtilajeista käydään läpi 4/4 -sekä 3/4-tahtilajit.

Rytmi

Nuottien lisäksi tarvitsemme nuottikuvaamme rytmin. Rytmit tai aika-arvot määrittävät kuinka pitkään mikäkin nuotti soi. Nuottiviivaston päälle piirretään pystyviivoilla tahtiviivat. Tahtiviivat jakavat nuottiviivaston osiin jotta rytmin lukeminen olisi selkeämpää. Tahtiviivat jakavat musiikin tahteihin joka kertoo yhden tahdin sisällä esiintyvien iskujen lukumäärän.

Tässä kirjassa neljä neljäsosaa -tahtilaji on yleisin tahtilaji. Tahtilaji kertoo montako isku mahtuu yhden tahdin sisään. Tässä tapauksessa neljä isku. Tämä merkintä kirjoitetaan nuottiavaimen perään nuottiviivastolle kappaleen alkuun. Ylempi numero kertoo montako ja alempi numero kuinka pitkiä nuotteja.

4 4 - neljä iskuu tahdissa
4 4 - neljäsosanuottia
 = tahdin sisällä on neljä neljäsosa-nuottia

Nuottien aika-arvot kirjoitetaan nuotteihin "varsiksi" tai muulla tavalla. Alla esimerkit rytmistä joista aloitamme. Neljäsosanuotti kestää yhden iskun verran. Puolinuotin sisään mahtuu kaksi iskuu ja kokonuotti soi neljän iskun ajan.

Neljäsosanuotti		4/4 tahtilajissa neljäsosia mahtuu tahtiin neljä		<i>yk-si kak-si kol-me nel-jä</i>
Puolinuotti		4/4 tahtilajissa neljäsosia mahtuu tahtiin kaksi		<i>yk-si kak-si kol-me nel-jä</i>
Kokonuotti		4/4 tahtilajissa puolinuotteja mahtuu tahtiin yksi		<i>yk-si kak-si kol-me nel-jä</i>

Lopuksi teoriaosuudessa käydään vielä läpi, miten kappaleiden rakenteita luetaan ja opetellaan rakennemerkinnot, kertausmerkki, segno ja coda.

Teoriaosuuden lopussa kannustan myös oppilastani tutkimaan lisää musiikin teoriaa, jos se häntä kiinnostaa. Teorian opiskelu vahvistaa musiikillista hahmottamiskykyä ja musiikillisten ilmiöiden ymmärtämistä, joten siitä on suuri hyöty, jos haluaa olla parempi soittaja. Suosittelen tutustumaan teoksiin kuten Tohtori Toonika (Heikkilä ja Halkosalmi 2019) sekä Jazz Theory Book (Levine 1995).

Luku 6: Soittamaan!

Kuudennessa luvussa keskitytään soittamaan kappaleita taustanauhojen kanssa. Jokainen soitettava kappale on jaettu kahdelle sivulle. Ensimmäiseltä sivulta löytyy videon muodossa soittoesimerkki sekä ohjeita kappaleen soittamiseen. Videolta oppilas voi katselemalla ja matkimalla opetella kappaleen, vaikkei vielä osaisikaan täysin lukea nuotteja tai ymmärtäisi soitettavia asioita teoriassa. Kappaleen esittelyn lisäksi olen kirjoittanut alkuun ohjeita siitä mihin asioihin keskittyä harjoitellessa ja soittaessa kyseistä sävellystä. Näissä ohjeissa keskitytään myös tyylinmukaiseen soittamiseen ja hyvän äänenväriin luomiseen kyseiseen kappaleeseen. Jokaisen kappaleen lopussa on myös suositus kappaleista, joita kannattaa kuunnella. Jos oppilas tykkäsi harjoiteltavasta kappaleesta, hän voi näin löytää uutta ja mielenkiintoista musiikkia, joka innostaa häntä harastuksensa parissa. Esimerkiksi jos oppilaan mielestä Shining Lights -kappale oli hänen mieleensä, luultavasti hän myös tykkää Weekend-artistin Blinding Lights -kappaleesta.

Toiselta sivulta löytyy soitettavan kappaleen nuotit sekä media player, jolla voi soittaa taustanauhoja. Media playerillä oppilas voi kuunnella, pysäyttää sekä kelata harjoiteltavan kappaleen taustanauhaa. Media playerissä on myös hidastus- sekä nopeutussäätö, jolla voidaan muuttaa kappaleen taustanauhojen nopeutta hitaammaksi tai nopeammaksi. Asetuksia ovat -50 prosenttia, joka on puolet hitaampi kuin alkuperäinen, alkuperäinen äänennopeus sekä +50 prosenttia, joka on puolet alkuperäistä nopeampi. Soitettavan kappaleen hidastaminen voi auttaa alussa vaikeimpien kohtien kanssa ja nopeuttaminen voi myöhemmin tuoda erilaisia ideoita soveltamistehtävissä, joista kerron enemmän harjoituksia-osiossa.

Summer Jam

Kuva 16. Harjoiteltavan kappaleen yläkulmasta löytyvä HELP-painike sekä avautuva otelaudan apukuva, Jesse Mäläskä 2022

Sivun oikeasta yläkulmasta löytyy HELP-kuviolla varustettu painike (kuva 16). Tätä painiketta painamalla avautuu sivun yläkulmaan kuva sähköbasson otelaudasta, johon on merkitty kaikki kappaleen soittamiseen tarvittavat äänet. Tämä auttaa oppilasta muistamaan ja löytämään oikeat äänet kappaleen soittamiseen, eikä hänen tarvitse selata soitonopasta edestakaisin, jos ei muista esimerkiksi yhtä ääntä otelaudalta.

Jokaisen soitettavan kappaleen sivun yläkulmaan on merkitty pallon mallisella kuviolla kappaleen vaikeusaste. Vihreä tarkoittaa helppoa, tämän kappaleen voi soittaa helposti jo soittamisen harjoittelun alkuvaiheessa. Keltainen väri tarkoittaa, että kappale on hie- man soitonoppaan asioissa edistyneille suunnattu. Punainen eli vaativa on niille, jotka ovat jo käyneet läpi soitonoppaan teoria- sekä tekniikkaosuudet.

Summer Jam

Soitonoppaan ensimmäisessä soitettavassa kappaleessa keskitytään soittamaan rauhallisessa tempossa puolinuotteja vapailta kielillä sekä A- ja E-kieliltä painettuna (kuva 17). Vaikkakin bassolinja on yksinkertainen, se tukee taustanauhoilla esiintyvän bändin yhteissoittoa hienosti, ja kokonaisuus kuulostaa helposti hyvälle. Tätä kautta vahvistetaan oppilaan onnistumisen tunteita jo heti alusta asti. Kappaleen B-osassa soitetaan neljäsosanuotteja. Tässä osassa oppilaan on hyvä keskittyä soittamaan jokainen ääni tasaisesti ja yhtä pitkinä ääнинä. Äänet soitetaan legatona koko kappaleen ajan. Kappaleen vaikeusaste on merkitty virheällä sivun yläkulmaan.

The image shows two staves of musical notation in bass clef, 4/4 time. The first staff contains four measures with notes and chords: A (A2), E (E2), A (A2), and G (G2). The second staff starts at measure 5 and contains five measures with notes and chords: A (A2), E (E2), F (F2), E (E2), and G (G2). The notation uses whole notes for the first two notes of each measure and half notes for the last two notes of each measure.

Kuva 17. Summer Jam -kappaleen A-osan bassolinja, Jesse Mäläskä 2022

Shining Lights

Shining Lights kappaleessa keskitytään soittamaan kokonuotteja mahdollisimman tasaisesti. Tärkeintä on saada bassosta mahdollisimman tasainen ja pitkään soiva ääni aikaan. Kappaleen tempo on 88 bpm, joten äänet ehtivät soida pitkään. Oppilas voi kuunnella taustanauhoilta rumpalin bassorumpua, joka soittaa neljäsosia. Tämän avulla oppilaan on helpompi laskea, missä kohtaa mennään. Vaikeusaste tälle kappaleelle on merkitty vihreäksi.

The image shows three staves of musical notation in bass clef, 4/4 time. Each staff starts with a measure rest. The first staff (measures 5-8) has chords Dm, Am, C, and G. The second staff (measures 9-12) has chords Dm, Am, C, and G. The third staff (measures 13-16) has chords Dm, Am, C, and G. The notation uses whole notes for the first two notes of each measure and half notes for the last two notes of each measure.

Country Boy

Country Boy -kappaleessa harjoitellaan soittamaan kantrimusiikille tyypillistä kvinttibasolinjaa. Soittaja soittaa perusäänen lisäksi soinnun alapuoleisen kvintin tahdin jälkimäisellä puolinuotilla. Kappale koostuu Bb-duurin äänistä ja käyttää I-, IV- ja V-asteen sointuja (kuva 18). Harjoittelussa pyritään muistamaan sävellajin kaksi alennusta Bb- sekä Eb -äänit. Sointukierron loppuun soitetaan neljäsosilla tyyliä tyypillinen edelliseltä sointuasteelta nouseva bassokuvio takaisin I-asteen soinnulle. Äänit soitetaan legatona mahdollisimman tasaisina ja pitkinä. Vaikeusaste tälle kappaleelle on merkitty vihreäksi.

Kuva 18. Country Boy -kappaleen nuottikuvaa, Jesse Mäläskä 2022

Dark Sabbath

Dark Sabbath kappaleessa soitetaan toistuvaa riffiä A-molli blues-asteikolla. Riffi harjoitellaan E-kielen viidennen nauhan A-äänestä soittaen. Riffiä harjoiteltaessa ei käytetä vapaata A-kieltä ollenkaan. Koska riffi harjoitellaan tällä tavalla, voidaan sama kuvio siirtää kappaleen myöhemmin moduloidessa menemään A-kielen viidennen nauhan D-äänestä (kuva 19). Tässä kappaleessa oppilas joutuu huomioimaan alennusmerkinnät sekä palautusmerkit, joita tarvitaan asteikon b5-äänien soittamiseen, joka on blues-asteikon karakterisävel. Suosittelen soittamaan tämän kappaleen hieman lujempaa sormilla tai plektralla, näin soittoon saadaan enemmän voimaa, joka on heavy-musiikin tyyliä tyypillinen olennaista. Jos kielet osuvat nauhoihin aiheuttaen hieman kolinaa, se ei tässä

tapauksessa haittaa. Monet heavy metal -basistit kuten Geezer Butler Black Sabbath -yhtyeestä pitävät tätä jopa ihanteellisena äänenvärinä tässä tyylilajissa (Butler 2014).

Kuva 19. Moduloiva bassokuvio kappaleesta Dark Sabbath, Jesse Mäläskä 2022

Myöhemmin kappaleessa soitetaan kahdeksasosia sekä vastaan tulee ylennysmerkki F-sävelellä, joka pitää huomioida (kuva 20). Tässä osassa kappaletta on hyvä keskittyä soittamaan kahdeksasosat mahdollisimman tasaisesti, ilman että äänten välillä olisi äänenvoimakkuudessa tai soundissa eroja. Vaikeusaste tälle kappaleelle on merkitty keltaisella.

Kuva 20. Kahdeksasosia kappaleesta Dark Sabbath, Jesse Mäläskä 2022

Dual IPA

Dual IPA -kappaleessa soitetaan modernia pop-musiikkia lippubassokompilla. Kappaleen sävellaji on C-molli, ja siinä käytetään sointuasteita I, V sekä IV. Lippubasso on yksi yleisimpiä komppeja bassonsoitossa. Lippubassokomppi koostuu tietystä rytmistä. Yh-

destä pisteellisestä neljäsosasta sekä toisen iskun jälkimmäiselle kahdeksasosalle tulevasta kahdeksasosanuotista (kuva 21). Kappaleessa käytetään myös kromaattista äänenkuljetusta. Esimerkiksi ensimmäisen tahdin Gm-soinnusta basso siirtyy kromaattisesti Gb-nuotin kautta Fm-soinnulle. Tässä kappaleessa on myös hyvä huomioida joka neljännen tahdin lopussa oleva kahdeksasosatauko. Vaikeusaste tälle kappaleelle on merkitty keltaisella.

JM

The image shows two systems of musical notation for a bass line. The first system consists of four measures, starting with a double bar line and a repeat sign. The notes are: G2 (quarter), F2 (quarter), E2 (quarter), D2 (quarter), C2 (quarter), B1 (quarter), A1 (quarter), G1 (quarter). Chords above are Cm, Gm, Fm, Cm, Cm, Gm, Fm, Cm. The second system starts with a measure number '5' and also consists of four measures. The notes are: G2 (quarter), F2 (quarter), E2 (quarter), D2 (quarter), C2 (quarter), B1 (quarter), A1 (quarter), G1 (quarter). Chords above are Cm, Gm, Fm, Cm, Cm, Gm, Fm, Cm.

Kuva 21. Lippubassokuvio Dual IPA -kappaleessa, Jesse Mäläskä 2022

Glow

Glow-kappaleessa harjoitellaan soittamaan niin sanotulla mute-tekniikalla ääniä eli vaimentamalla vasemmalla kädellä hieman soitettavia ääniä. Tämän tekniikan harjoittelu auttaa oppilasta kontrolloimaan paremmin soitettavien äänien pituuksia. Kaikki äänet soitetaan painettuna otelaudalta eikä vapaita kieliä käytetä kappaletta soittaessa. Avomaisia kieliä on huomattavasti vaikeampi vaimentaa vasemmalla kädellä eikä niitä yleensä käytetä tätä tekniikka käytettäessä. Kertosäkeistössä on hip hop -tyylinen rento, keinuva bassolinja, jossa ensimmäinen isku on tahdin ensimmäisellä iskulla ja toinen ääni tulee toisen iskun jälkimmäiselle kahdeksasosalle (kuva 22). Sointukierron lopussa soitetaan neljäsosilla asteikon mukainen suora linja takaisin I-asteen perusäänelle. Kappaleen sävellaji on B-molli ja sointuasteet ovat I, V, VI sekä III. Vaikeusaste tälle kappaleelle on merkitty keltaisella.

Figure 22 shows two staves of bass notation. The first staff begins at measure 3 and the second at measure 5. The notes are: B2, G2, F#2 (first staff); B2, G2, F#2, B2 (second staff). Chords are Bm, F#m, G, and D.

Kuva 22. Glow-kappaleen kertosäkeistö, Jesse Mäläskä 2022

Säkeistön bassolinja on rauhallisempi (kuva 23). Säkeistössä keskitytään soittamaan äänet pehmeästi ja vähän hiljempaa kuin kertosäkeistössä. Näitä ääniä voidaan soittaa vielä enemmän vaimennetusti kuin kertosäkeistössä, jotta kappaleen osiin saataisiin isompi dynaaminen ero. Oppilaan on hyvä ymmärtää, kuinka ison eron eri soittovoimakkuus tekee yhtyeen kanssa soittaessa, ja tätä asiaa on hyvä harjoitella soittoharrastuksen alusta asti.

Figure 23 shows two staves of bass notation. The first staff begins at measure 9 and the second at measure 13. The notes are: B2, G2, F#2, B2 (first staff); B2, G2, F#2, B2 (second staff). Chords are Bm, F#m, G, and D.

Kuva 23. Glow-kappaleen säkeistö, Jesse Mäläskä 2022

Don't Drop My Feelings

Don't Drop My Feelings -kappaleessa soitetään kolmisointujen äänillä latin-tyylistä bassolinjaa (kuva 24). Kappale on C-duurissa ja siinä käytetään sointuasteita I, V ja II. Koska kappaleen tempo on reipas 105bpm, on hyvä, että oppilas on opetellut kolmisoinnut ja niiden sormitukset hyvin. Tätä linjaa harjoitellessa on hyvä käyttää apuna media playerin hidastusominaisuutta, jossa kappaletta voi hidastaa 50 prosenttia hitaammaksi. Näin oppilas voi rauhalliseen tempoon käydä soitettavan bassolinjan läpi. Bassolinjan toistuvan luonteensa ja vaikean kuvion takia koko kappaleen läpi soittaminen vaatii kestävyyttä

soittajan käsiltä. Painotan ohjeissani, kuinka hyvin opeteltu tekniikka ja rentous auttavat tämän kappaleen soittamisessa paljon. Vaikeusaste tälle kappaleelle on merkitty punaisella teknisen vaikeutensa puolesta.

Kuva 24. Don't Drop My Feelings kertosaäkeistön bassolinja, Jesse Mäläskä 2022

Stylish Harry

Modernissa musiikissa kuulee nykyään paljon bassolinjoja, joissa basson soivat äänet tulevat jokaisen iskun jälkimmäiselle kahdeksasosalle. Stylish Harry -kappaleessa harjoitellaan tällaista iskun jälkimmäiselle kahdeksasosalle tulevaa komppausta. Kappaletta harjoitellessa suosittelen oppilasta aluksi laskemaan ääneen neljään tavuttaen jokaisen numeron painottaen jälimmäistä tavua, esimerkiksi yk-SI, kak-SI, kol-ME, nel-JÄ . Näin oppilas oppii hahmottamaan tarkasti, mihin kohtaa iskua jälkimmäiset kahdeksasosat sijoittuvat. Bassolinja on rytmisesti oppaan vaikeimmasta päästä, joten vaikeusaste on merkitty punaisella (kuva 25).

Kuva 25. Stylish Harry -kappaleen bassolinjaa, Jesse Mäläskä 2022

Seasick Piano Man

Seasick Piano Man -kappaleen pääpaino on soittaminen $\frac{3}{4}$ -tahtilajissa ja käännösointujen opettelussa. Bassolinja on tyypillinen valssille; linja koostuu koko tahdin kestävästä pisteellisistä puolinuoteista (kuva 26). Sointukierron lopussa nousee V-asteelta neljänsosilla takaisin I-asteen perusäänelle. Sointukierto on hieman aikaisempien kappaleiden sointukiertoja monimutkaisempi, mutta bassolinja on täysin C-duuriasteikkoja alaspäin laskeva kuvio. Tällaiset laskevat bassokuviot ovat erittäin yleisiä pop-musiikissa. Tällaisia linjoja löytyy esimerkiksi Beatles -yhtyeen Something-kappaleesta sekä Procol Harumin Whiten Shade of Pale -kappaleesta. Vaikeusaste tälle kappaleelle on merkitty vihreällä.

The image shows two staves of musical notation for the bass line of 'Seasick Piano Man'. The first staff is in 3/4 time with a tempo marking of C♩ = 100. It contains four measures with the following chords: C, C/B, Am, and Am/G. The second staff starts at measure 5 and contains four measures with the following chords: F, F/E, Dm, and G. The notation consists of single eighth notes on a bass clef staff.

Kuva 26. Seasick Piano Man -kappaleen säkeistön laskeva bassolinja, Jesse Mäläskä 2022

That's Cold Play!

Tässä kappaleessa keskitytään taukojen merkitykseen bassolinjassa sekä synkooppien soittoon. Kappaleen sävellaji on A-duuri ja soinnut ovat I-, III- sekä II-asteen sointuja. Sointukierto on sama koko kappaleen ajan (kuva 27). Oppilaan on tärkeä muistaa sävellajin ylennetyt äänet koko kappaleen ajan. Bassolinjassa on paljon taukoja, oppilaan on hyvä harjoitella tarkasti soitettavien äänten sekä taukojen mitat. Kappaleen edetessä tulee tahdissa 9 vastaan synkooppi, jossa soitetaan A-sävelelle oktaavia ylempää korkeampi A-ääni. Tähän osaan on hyvä kiinnittää huomiota, koska se on teknisesti vaikea soittaa aloittelijalle. Jotta tämän pystyy soittamaan, oppilas joutuu hyppäämään yhden kielen yli soittaakseen oktaavia ylempään äänen. Vaikeusaste tälle kappaleelle on merkitty punaisella.

The image shows a bass line for the song 'That's Cold Play!' in 4/4 time, key of A major. The score is divided into four systems, each with a measure number (1, 5, 9, 13) at the beginning. The notes are: 1: A2, C#3, A2, A2; 2: A2, C#3, A2, A2; 3: A2, C#3, A2, A2; 4: A2, C#3, A2, A2. The chord symbols above the notes are A, C#m, Bm, A, C#m, Bm. The same pattern repeats for measures 5-8 and 9-12, with the same chord symbols.

Kuva 27. *That's Cold Play!* -kappaleen bassolinjaa, Jesse Mäläskä 2022

Basic Blues

Halusin sisällyttää kappaleisiin myös klassisen 12-tahdin blues-sointukierron. Kierto koostuu I7-, IV7- sekä V7-asteen soinnuista. Oppilaan on hyvä huomioida, että kaikki soinnut ovat kaikki samanmuotoisia dominanttisoituja. Basic Blues -kappaleessa soimitaan sointujen perusääntä sekä kvinttiä, mutta aina seuraavaan sointuun siirtyessä liikutetaan bassolinjaa neljäsosilla kohti seuraavaksi tulevan soinnun pohjasäveltä. Osa näistä äänenkuljetuksista menee asteikon mukaisesti ja osa kromaattisesti. Kromaattisen äänenkuljetuksen esimerkki on kuvassa 28 tahdissa neljä. Tahdin alussa soimitaan C7 soinnun perusääni, tahdin kolmannelle iskulle soinnun kvintti eli G ja G-äänestä siirrytään kromaattisesti Gb-äänien kautta seuraavan tahdin F7-soinnun perusäänelle F. Tässä vaiheessa oppilaan ei tarvitse vielä tietää äänenkuljetuksen perusteista enempää, vaan hän voi keskittyä pelkästään soittamiseen. Vaikkei Gb-ääni olekaan mihinkään soinnun ääneen tai asteikkoon sopiva, se toimii silti hienosti, koska soitettava ääni on tahdin heikolla iskulla ja se johtaa kohti seuraavaa pohjasäveltä. Äänenkuljetuksesta opetan enemmän soitonoppaani äänenkuljetusta-osiossa. Vaikeusaste tälle kappaleelle on merkitty keltaisella.

Kuva 28. Äänenkuljetusta blues-sointukierrossa, Jesse Mäläskä 2022

Perfect Lovesong

Perfect Lovesong -kappaleessa halusin tuoda esiin yleisen I-, VI-, II- ja V-asteista koostuvan sointukierron. Tämä sointukierto on kautta vuosien toistunut useissa kappaleissa niin jazzissa kuin pop- ja rockmusiikissa. Rytmillisesti kappaleen säkeistöissä soitetaan niin sanottua käänteistä lippukompia (kuva 29), joka koostuu yhdestä kahdeksasosasta, jonka perään soitetaan pisteellinen neljäsosanuotti. Taustanauhoilla rumpali soittaa bassorummulla samaa kuviota, joten oppilaan on hyvä keskittyä soittamaan bassorummun kanssa samaan aikaan. Vaikeusaste tälle kappaleelle on merkitty punaisella.

Kuva 29. Perfect Lovesong-kappaleen säkeistön bassolinjaa, Jesse Mäläskä 2022

Kertosäkeistössä bassolinja muuttuu erilaiseksi. Jokaisen tahdin alkuosa on lippukompia, mutta loppuosassa soitetaan synkooppi (kuva 30). Tämän osion soittaminen vaatii oppilaalta huolellista keskittymistä soitettavien äänten sekä rytmin soittamiseen. Äänet vaihtuvat nopeasti liikkuen sävellajin mukaisesti lineaarisesti soinnulta toiselle.

The image shows two staves of musical notation for a bass line in F major. The first staff starts at measure 13 and the second at measure 17. Both staves use a bass clef and a key signature of one flat (Bb). The notes are: Staff 1: 13: F (quarter), Dm (quarter), Gm (quarter), C7 (quarter), F (quarter), Dm (quarter), Gm (quarter), C7 (quarter). Staff 2: 17: F (quarter), Dm (quarter), Gm (quarter), C7 (quarter), F (quarter), Dm (quarter), Gm (quarter), C7 (quarter). The notes are written as quarter notes with stems pointing down.

Kuva 30. Perfect Lovesong-kappaleen kertosäkeistö, Jesse Mäläskä 2022

Luku 7: Harjoituksia

Soitonoppaan seitsemännessä luvussa keskitytään siihen, kuinka oppilas voi kaikkea tähän asti oppimaansa soveltaa käytännössä. Pääpaino on oppilaan omassa luovuudessa. Soitonoppaan tässä osuudessa luodaan omia bassolinjoja sekä soitetaan improvisoituja fillejä edellisen osion kappaleisiin. Koska kappaleet ovat jo entuudestaan tuttuja, oppilaalla ei mene aikaa opetellessa uusia sointukiertoja, ja hän voi keskittyä paremmin annettuihin tehtäviin näissä kappaleissa.

Äänenkuljetusta

Äänenkuljetus on iso osa bassonsoittoa, ja se juontaa juurensa blues- ja jazz-musiikin walking bass -kuvioihin. Myöhemmin tämä ilmiö on levinnyt jokaiseen musiikkigenreen ja se on olennainen osa bassolinjoja nykypäivänä. Osassa jo aikaisemmin soitetussa kappaleessa kromaattista äänenkuljetusta on tullut vastaan, ja tässä osiossa tutustutaan, kuinka äänenkuljetusta voi hyödyntää usealla eri tavalla erilaisiin sointukiertoihin. Jotta harjoitus olisi tarpeeksi selkeä, tässä harjoituksessa käytetään samaa sointukiertoa koko harjoituksen ajan.

Taustanauhan sointukierto on D-duurin sävellajissa ja sointuasteet ovat I, VI, IV ja V. Harjoituksen alussa soitetaan sointujen perusäänet tahdin alkuun neljäsosanuotteina, jotta kappaleen sointukierrosta saadaan selkeä kuulokuva ennen harjoittelua.

Seuraavaksi soitetaan puolisävelaskeleen päästä tahdin lopussa ääni, joka johtaa seuraavan tahdin ensimmäisellä iskulla olevalle pohjasävelelle. Tätä kiertoa toistetaan niin

kauan, että se osataan hyvin (kuva 31, tahdit 5–8). Tämän jälkeen harjoitellaan soittamaan ääni sävellajin mukaisesti yhden sävelen kohdesäveltä korkeampaa (kuva 31, tahdit 9–12).

5 D Bm G A

9 D Bm G A

Kuva 31. Äänenkuljetuksen harjoittelua, Jesse Mäläskä

Seuraavaksi soitetään äänenkuljetusta kohdesäveleen ylä- sekä alakautta, mutta lisätään harjoitukseen enemmän rytmikkaa sekä ääniä. Kuvassa 32 tahdeissa 13–16 soiteetaan kromaattisia nousuja kohdesävelen alapuolelta ja tahdeissa 17–20 toistetaan sama asia, mutta kromaattisesti yläpuolelta tähdäten seuraavan tahdin pohjasävelelle.

13 D Bm G A

17 D Bm G A

Kuva 32. Äänenkuljetuksen harjoittelua, Jesse Mäläskä 2022

Lopuksi yhdistetään opitut asiat bassolinjaan (kuva 33).

21 D Bm G A

25 D Bm G A

Kuva 33. Äänenkuljetuksen variaatioita, Jesse Mäläskä 2022

Harjoituksen loppuksi oppilasta kannustetaan koettamaan tällaista lähestymistapaa kaikkiin soitonoppaassa oleviin kappaleisiin ja opetan kromaattisen asteikon. Kromaattinen asteikko on sävelasteikko, jossa on kaksitoista säveltä jokaista oktaavia kohti. Jokainen ääni on puolisävelaskeleen päässä toisestaan. Kromaattisen asteikon harjoittelu sähköbassolla on hyvä tekninen harjoitus, joka auttaa teknisesti kromaattisten äänenkuljetusten soittamista. Osio sisältää opetusvideon sekä nuottimateriaalia.

Sovelluksia kappaleisiin ja tehtäviä

Soitonoppaan tässä osassa tutustutaan, kuinka oppilas voi soittaa jo aikaisemmin tuttuihin kappaleisiin omia bassolinjoja. Tällä videolla keskitytään lukemaan pelkkiä sointumerkkeitä ja tutkitaan mitä niiden kohdalla voi soittaa. Videolla esittelen, kuinka esimerkiksi kappaleeseen, jossa aikaisemmin soitettiin lippukomppia, voikin soittaa vaikka kahdeksasosabassolinjaa tai kuinka äänenkuljetusta hyväksi käyttäen voi Bassic Blues -kappaleen sointukiertoa soittaa täysin erilaisen linjan kuin mitä kappaleen nuotteihin on merkitty. Tärkeintä on, että oppilas itse koettaa kappaleisiin uusia omia ideoitaan ja saa sitä kautta oivalluksia, kuinka jo aikaisemmin opittua voi soveltaa johonkin uuteen. Aluksi suosittelen pitämään ohjenuorana sen, että tahdin alkuun soitettaisiin aina soinnun pohjasävel ja että rytmisesti bassolinjassa olisi jokin toistuva asia.

Improvisaatiota fillien avulla

Tässä soitonoppaan osiossa keskitytään soittamaan fillejä pentatonisilla asteikoilla. Ensimmäisessä harjoituksessa soitetaan filli neljän tahdin mittaisen sointukierron viimei-

seen tahtiin (kuva 34). Sointukierron sävellaji on A-molli ja filli soitetaan A-molli pentatonisella asteikolla. Videolla esittelen viisi erilaista filliä. Nuotteihin olen merkinnyt alapuolella kaikki neljännelle tahdille tulevat fillien variaatiot. Oppilas harjoittelee ensin nämä fillit ja voi tämän jälkeen keksiä omia fillejä samaan sointukiertoon. Fillien soittamiseen ei ole mitään sääntöä, mutta on tärkeää, että ne pysyvät selkeinä ääniltään ja rytmikalta. Oppilaan on hyvä huomioida, että filli kannattaa soittaa niin, että hän ehtii seuraavan tahdin ensimmäiselle iskulle tulevalle pohjasävelelle. Sointukierrosta löytyy taustanauha, jonka kanssa harjoitella.

F G Am Filli 1
 5 Filli 2 Filli 3 Filli 4 Filli 5 Blues

Kuva 34. Pentatonisia fillejä mollissa, Jesse Mäläskä 2022

Tämän lisäksi esittelen C-duurissa menevään kappaleeseen, kuinka soittaa fillejä duuri-pentatonisella asteikolla. Idea on sama, sointukierto kestää neljä tahtia ja filli soitetaan viimeisen tahdin aikana (kuva 35). Esimerkki-filleissä 4 sekä 5 soitetaan koko tahdin mittainen filli.

9 C F G Filli 1
 13 Filli 2 Filli 3 Filli 4 Filli 5

Kuva 35. Pentatonisia fillejä duurissa, Jesse Mäläskä 2022

Lopuksi kannustan oppilasta koettamaan improvisoitua fillien soittamista edellisessä luvussa soitettuihin kappaleisiin.

Extrat

Haluan vielä käydä läpi asiat, jotka hakevat paikkaansa soitonoppaassa. Nämä ovat asioita, joita haluan vielä sisällyttää oppaaseen. Osan näistä asioista ei ole pakko olla valmiita julkaisuvaiheessa, koska voin lisätä niitä päivitysten mukana myöhemminkin soitonoppaaseeni.

Harjoittelurutiini ja kuinka harjoitella tehokkaasti

Soitonoppaani tässä osiossa käytän hetken kertoen videon välityksellä, kuinka tärkeää on harjoitella aktiivisesti. Olen huomannut työssäni, että oppilaillani on usein vaikeuksia aikatauluttaa bassonsoiton harjoittelua muun elämän ohella, joten halusin sisällyttää osion, jossa annan vinkkejä harjoitteluun. Soittamisen tulisi olla aina mielekästä ja hauskaa, joten harjoittelu ei saa olla pakotettua, mutta jos haluaa kehittyä, niin harjoittelu on välttämätöntä.

Aluksi suosittelen oppilasta miettimään, kuinka paljon aikaa hän pystyy käyttämään päivässä harjoitteluun. Kiireisessä elämäntilanteessa jopa 15 minuuttiakin riittää alkuun, kunhan se on keskittyntä ja häiriötöntä harjoittelua, hyvä lähtökohta olisi silti mielestäni 30–60 minuuttia joka arkipäivä. Suosittelen oppilasta laittamaan kännykän pois harjoittelun ajaksi ja harjoittelemaan tilassa, jossa ei ole muita häiriötekijöitä. Esimerkkinä 30 minuutin harjoittelun voi jakaa kolmeen osaan, jossa on 10 minuuttia teorian opettelua, 10 minuuttia asteikoita ja 10 minuuttia kappaleiden soittamista. Suosittelen, että oppilas pitää harjoituspäiväkirjaa siitä, mitä on minäkin päivänä harjoitellut. Harjoittelupäiväkirjaan merkitään mitä ja kuinka kauan oppilas on minäkin päivänä harjoitellut. Harjoittelun jälkeen merkitään aina harjoitellun asian perään, kuinka hyvin se on oppilaan mielestä mennyt. Näin oppilas pystyy seuraamaan omaa kehittymistään sekä huomaamaan omat heikkoutensa ja osaa keskittyä niihin jatkossa paremmin.

Metronomin kanssa harjoittelu

Tässä osiossa annan videon avulla vinkkejä, kuinka metronomin kanssa harjoitellaan fiksusti. Suosittelen aluksi aloittamaan 4/4-tahtilajissa ja laittamaan metronomin 60bpm

tempoon. Jos tempo on liian alhainen, oppilaan voi olla vaikeuksia pysyä tahdissa mukana, koska tempo on vaikea hahmottaa. Jos taas tempo on liian nopea, ei oppilas luultavasti pysty soittamaan harjoiteltavaa asiaa soittoteknisistä syistä.

Aluksi harjoitellaan soittamaan tuttuja aika-arvoja yhdellä äänellä metronomin kanssa. Harjoitus aloitetaan kokonuotista ja käydään läpi kaikki aika-arvot kokonuoteista, kahdeksasosatrioleihin saakka. Tällaista harjoitusta olen kutsunut rytmipyramidi-nimellä. Oppilaalle suosittelen pysymään jokaisessa aika-arvossa niin kauan, että sen soittaminen tuntuu luontevalta. Lopuksi oppilas voi soittaa harjoituksen nostoen aika-arvon määrää joka toisen tahdin jälkeen (kuva 36).

The image shows a rhythm pyramid exercise in bass clef, consisting of five staves. The first staff contains a single whole note. The second staff, starting at measure 5, contains eighth notes. The third staff, starting at measure 9, contains eighth notes and triplets. The fourth staff, starting at measure 13, contains eighth notes. The fifth staff, starting at measure 17, contains a single whole note.

Kuva 36. Rytmipyramidi-harjoitus yhdellä äänellä, Jesse Mäläskä 2022

Kun rytmipyramidi-harjoitus tuntuu luontevalta yhdellä äänellä, otetaan mukaan asteikot. Käytän esimerkissäni C-duuriasteikkoa ja näytän erilaisia tapoja, kuinka sitä voi harjoitella rytmipyramidi-harjoituksen kanssa (kuva 37).

Kuva 37. Rytmipyramidi-harjoittelua C-duuriasteikon kanssa, Jesse Mäläskä 2022

Basson perushuolto

Tässä osiossa näytän videolla, kuinka vaihtaa itse kielet sähköbassoon. Mielestäni tämä on vasta-alkajalle tärkeä taito, ja kannustan aina jokaista oppilasta itse opettelemaan, kuinka omasta soittimesta pidetään huolta. Tämän lisäksi jaan linkin Fodera Guitarsin erinomaiseen opetusvideoon, kuinka säädetään ja huolletaan sähköbassoa (<https://fodera.com/pages/how-to-set-up-your-fodera>). Lisään myöhemmin päivityksessä opetusvideon sähköbasson säätämisestä suomen kielellä, mutta julkaisuvaiheesta jätän sen vielä pois.

Lista tunnetuista basisteista inspiraatioksi

Loppuun halusin sisällyttää sivun, jossa on genreittäin mainittu tunnettuja basisteja (kuva 38), jotka ovat olleet alan uranuurtajia tai muuten tärkeitä hahmoja. Kannustan oppilasta menemään YouTube-palvelun nettisivuille ja hakemaan oman mieleisen genren mukaan videoita mainituista basisteista. Henkilökohtaisesti oman urani aikana toiset soittajat ovat aina inspiroineet minua harjoittelemaan enemmän ja etsimään uusia tapoja soittaa bassoa. Uskon että tämä inspiroi aloittelevaa basistia viettämään vielä enemmän aikaa basson kanssa.

Rock & Heavymetal

Cliff Burton – Metallica
 Geezer Butler – Black Sabbath
 Justin Chancellor – TOOL
 Tim Commerford – Rage Against The Machine
 Mike Dirnt – Green Day
 John Entwistle – The Who
 Roger Glover – Deep Purple
 David Hungate – Toto
 Jack Bruce – Cream
 Jack Casady – Jeffersons Airplane
 Steve Harris – Iron Maiden
 John Paul Jones – Led Zeppelin
 Dick Lövgren – Meshuggah
 Billy Sheehan – Mr. Big
 Chris Squire – Yes
 Roger Waters – Pink Floyd
 Robert Trujillo – Infectious Grooves
 Chris Wolstenholme

Pop/Funk

Les Claypool – Primus
 Adam Clayton – U2
 Bootsy Collins – Parliament
 John Deacon – Queen
 Bernard Edwards – Chic
 Flea – Red Hot Chili Peppers
 Larry Graham – Graham Central Station
 Rutger Gunnarsson – ABBA
 Victor Wooten
 Barret Aston – Bob Marley
 James Jamerson – Motown
 Donald "Duck" Dunn – Blues Brothers
 Paul Jackson – Headhunters
 Louis Johnson – Michael Jackson

Kuva 38. Tunnettujen basistien listausta, Jesse Mäläskä 2022

Loppusanat ja kuinka varata ilmainen etäoppitunti minun kanssani

Lopuksi haluan kiittää oppilasta, joka on käynyt koko materiaalin läpi ja sitoutunut harjoittelemaan. Tässä osiossa on myös ohjeet, kuinka oppilas voi varata kanssani ilmaisen etäoppitunnin, jonka olen tarjonnut soitonoppaan ostajalle. Ilmainen oppitunti varataan lähettämällä minulle sähköpostia oppaassa mainittuun osoitteeseen ja lähettämällä ostokuitti soitonoppaan maksutapahtumasta. Ilmainen soittotunti pidetään joko luonani Hyvinkäällä, jolloin oppilas matkustaa luokseni, tai Facetime- tai Zoom-videopuhelun kautta.

5 Yhteenveto ja pohdinta

Aloittaessani tätä projektia en ihan tajunnut, kuinka isoon työhön olin ryhtynyt. Aloitin oppaan tekemisen samoihin aikoihin kuin YAMK-opintoni Metropolia, ja nopeasti tuli selväksi, että en saisi näitä kahta asiaa kunnialla tehtyä mitenkään yhtä aikaa. Ilman selkeää rankaa ja osittain valmista oppaan materiaalia en voisi myöskään kirjoittaa YAMK-opinnäytetyötäni valmiiksi. Kun lisätään päälle ruuhkavuodet ja koronaepidemian aiheuttamat muutokset omassa elämässäni, huomasin, että olin haukannut liian ison palkan kerralla. Päätin ottaa kaikkien etäisyyttä ja kehitellä oppaani sisältöä rauhassa. Tämä oli mielestäni loppujen lopuksi hyvä asia, koska ehdin miettimään syvällisemmin,

mitä hyvä soitonopas tarvitsee. Kävin useita vapaamuotoisia keskusteluja omien opettajieni sekä kollegoideni kanssa aiheen tiimoilta, ja keskustelut vahvistivat kuvaa siitä, että olin oikealla jäljillä ja että kysyntää oppaalle olisi varmasti.

Oppaan valmiiksi saattaminen on vielä kesken ja työtä on paljon jäljellä, mutta olen erittäin tyytyväinen jo tässä vaiheessa siihen, millainen siitä on tulossa. Kun itseohjautuvuuden tarpeet sekä motivaatio kohtaavat, hyvä soitonopas voi toimia loistavasti itseohjautuvuuden mahdollistavana sekä kannustavana teoksena. Olen varma, että oppaani sisältö tulee olemaan tarpeeksi laadukasta ja selkeää, jotta se inspiroisi viettämään aikaa soitonoppaan parissa sekä harjoittelemaan oma-aloitteisesti. Tällaista soitonopasta ei ole ennen tehty tällaisessa muodossa, joten jo sen takia tämä tulee olemaan mielenkiintoinen julkaisu.

Haluan vielä koekäyttää oppaani ajan kanssa ja testata sitä itseopiskelussa. Näiden tulosten jälkeen tulen näkemään vielä tarkemmin, kuinka itseohjautuvuuden mahdollistaminen on onnistunut soitonoppaassani. Tällä hetkellä, tutkittuani asiaa tarkasti, olen sitä mieltä, että pystyn soitonoppaassani tarjoamaan parhaat mahdolliset työkalut ja motivoivaa materiaalia oppilaalle. Uskon että itseohjautuvuuteen kannustus tulee olemaan maksimoitu oppaassani. Jaan myös tulevaisuudessa opastani tuntemilleni pedagogikoille ja pyydän heiltä kommentteja siitä.

Soitonoppaani suunnittelu on ollut iso prosessi, ja se on auttanut minua jäsentelemään omat soittotuntini paremmin, etenkin soittoharrastusta aloittelevien oppilaiden kohdalla. Minulla on nykyään selkeämpi käsitys siitä, missä järjestyksessä ja minkä tasoista materiaalia oppilaileni tarjoan. Huomion myös oppilaani innostamisen harjoitteluun eri tavalla, ja käytän nykyään paljon enemmän aikaa etsien motivoivaa materiaalia jokaiselle.

Nyt kun olen saanut YAMK-opinnäytetyöni valmiiksi, voin taas keskittyä soitonoppaani valmiiksi saattamiseen. YAMK-opinnäytetyötäni kirjoittaessa olen oppinut aikataulutamaan omaa tekemistäni paremmin, ja aion jatkaa samanlaista aikataulutusta soitonoppaani valmistuksen kanssa, jotta saisin sen valmiiksi tehokkaammin. Kun soitonoppaani julkaistaan, se tulee täyttämään ison aukon suomenkielisten bassonsoiton oppaiden kohdalla. Soitonoppaani tarjoaa oppimateriaalia täysin uudessa muodossa, ja toivon, että se inspiroi monia soittoharrastuksen aloittelevia basisteja heidän tulevalla tiellään.

Lähteet

Apple. 2022. "Publish your books with pages". Luettu 21.1.2022 <https://support.apple.com/en-us/HT208716>

Boekaerts, Monique, Paul Pintrich ja Moshe Zeidner. 2000. *Handbook of Self-Regulation*. New York/London: Academic Press.

Boyer, Stephanie, Diane Edmondson, Andrew Artis ja David Fleming. 2014. "Self-Directed Learning: A Tool for Lifelong Learning". *Journal of Marketing Education*. Julkaistu sähköisesti 9.7.2013. <https://doi.org/10.1177/0273475313494010>

Butler, Geezer. 2014." Geezer Butler talks to EMGtv about new album, gear and Sabbath". Youtube video, 7:06, julkaistu 26.3.2014. Katsottu 12.2.2022. <https://www.youtube.com/watch?v=LmzuiRLcD2E>

Kudler, David. 2015. "What IS an Ebook?". Luettu 25.3.2022. <https://www.thebookdesigner.com/what-is-an-ebook/>

Deci, Edward. 2017. "Self-determination theory". YouTube video, 8:02, julkaistu 17.10. Katsottu 11.2.2022. <https://www.youtube.com/watch?v=m6fm1gt5YAM>

Deci, Edward, ja Ryan Richard. 2000. "Self-Determination: Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being". *American Psychologist* 55: 68–78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>

Dweck, Carol (2007). *Mindset – Menestymisen Psykologia*. Suomentanut Jaana-Mirjam Mustavuori. Helsinki: Viisas Elämä.

Engeström, Yrjö. 1984. *Perustietoa opetuksesta*. Helsinki: Valtion painatuskeskus.

Friedland, Ed. 2009. *Bassokoulu 1*. 1. painos. Helsinki: F-kustannus.

Gibbons, M. 2002. *The Self-Directed Learning Handbook: Challenging Adolescent Students to Excel*. San Fransisco: Jossey-Bass.

Heikkilä, Pasi ja Veli-Matti Halkosalmi. 2006. *Tohtori Toonika*. Keuruu: Otava.

Long, Huey ja Stephen Agyeum. 1983. ”Guglielmino’s self-directed learning readiness scale: A validation study”. High Educ 12: 77–87. <https://doi.org/10.1007/BF00140273>

JAMK. 2022. Oppimiskäsitykset. Luettu 26.2.2022 <https://oppimateriaalit.jamk.fi/oppimiskäsitykset/oppimiskäsityksistä-oppimisen-ohjaamiseen/kognitiivinen-oppimiskäsitys-ja-oppimisen-ohjaaminen/>

Jauhiainen, Edi. 2002. *Aiotko rock-basistiksi?* 1. painos. Kuopio: Tmi Edis Ide.

Kinnunen, Jussi. 1988. *Rockbassotreenejä*. Helsinki: Selvät sävelet.

Martela, Frank. 2014. ”Itseohjautuvuusteoria – Eli onnellisen elämän kolme keskeisintä tekijää” (Blogi), julkaistu 4.4.2014. Luettu 12.3.2022 <https://frankmartela.fi/2014/04/04/itseohjautuvuusteoria-eli-kolme-vastausta-siihen-mika-tekee-ihmisen-onnelliseksi/>

Linturi, Hannu. 1994. ”Projektista prosessiin, aikuinen oppimassa”. Julkaistu sähköisesti 14.3.2000. <http://www.internetix.fi/tutkimus/tulevaisuus/futu/index.htm>

OAMK. 2022. Konstruktivistinen oppimiskäsitys. Luettu 26.3.2022. <http://www.oamk.fi/amok/oppimat/LO/Oppimiskäsitys/html/konstruktivistinen.html>

Overthrow, David 2000. *Beginning Electric Bass*. California: Alfred Publishing Co., Inc.

Pasanen, Teija, Jaana Ruuskanen ja Tapio Vaherva. 1989. ”Itseohjautuva oppiminen, itseohjautuvasta oppimisesta ja sen arvioimisesta aikuiskoulutuksessa”. *Aikuiskasvatus* 1/90. <https://doi.org/10.33336/aik.96659>

Peda.net. Erilaiset oppimiskäsitykset. Jyväskylän yliopisto. 2022. Luettu 24.2.2022 <https://peda.net/jyu/okl/ko/ktkp010-biologia/eo>

Peda.net. 2022. Itseohjautuva opiskeleminen. Luettu 13.2.2022. <https://peda.net/kangasniemi/kangasniemen-lukio/oppiaineet/psykologia/io>

Perkiö, Matti. 2013. ”Bassokoulu: Moderni sähköbasso”. AMK opinnäytetyö, Oulun ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/handle/10024/58222>

Pop & Jazz Konservatorion perusopetuksen opetussuunnitelma. 2018. Luettu 12.2.2022 <https://popjazz.fi/wp-content/uploads/OPS-2018.pdf>

Tynjälä, Päivi. 1999. *Oppiminen tiedon rakentamisena*. Konstruktivistisen oppimiskäsitteiden perusteita. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Beautemps, Jacob ja André Bresges. 2021. "What Comprises a Successful Educational Science YouTube Video?". Julkaistu sähköisesti 1.4.2021. Luettu 26.3.2022 <https://doi.org/10.3389/fcomm.2020.600595>

Yli-Tepsa, Petrus. 2010. "Bassoapinen: aloittelevan basistin oppikirja". AMK opinnäytetyö. Metropolia ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/handle/10024/16145>

Opinnäytetyön arvioinnissa käytettyjen liitteiden lista

Nämä liitteet ovat olleet käytettävissä arvioinnissa mutta eivät sisälly opinnäytetyöhön.

Liite 1. Soitonoppaan ominaisuuksien esittelyvideo

Liite 2. Soittoesimerkki kappaleesta Dual IPA

Liite 3. Soittoesimerkki kappaleesta Summer Jam

Liite 4. Soittoesimerkki kappaleesta Dark Sabbath

Liite 5. Opetusvideo aiheesta: duurikolmisoinnut

Liite 6. Opetusvideo aiheesta: vasemman käden soittotekniikka

Liite 7. Opetusvideo aiheesta: erilaisia soundeja bassosta

Liite 8. Opetusvideo aiheesta: basson mikrofonien vaikutus soundiin

Liite 9. Nuotti kappaleesta Bassic Blues

Bassic Blues

1 C⁷

5 F⁷ C⁷

9 G⁷ F⁷

13 C⁷ G⁷

17 F⁷ C⁷

21 F⁷ G⁷

25 C⁷

29 F⁷ C⁷

33 G⁷ F⁷

37 C⁷ G⁷ C⁷

The image shows a bass line for a blues piece. It consists of ten staves of music, each starting with a measure number and a chord symbol. The notes are written in a bass clef. The first staff starts with a repeat sign and a C⁷ chord. The second staff has F⁷ and C⁷ chords. The third staff has G⁷ and F⁷ chords. The fourth staff has C⁷ and G⁷ chords. The fifth staff has F⁷ and C⁷ chords. The sixth staff has F⁷ and G⁷ chords. The seventh staff has a C⁷ chord. The eighth staff has F⁷ and C⁷ chords. The ninth staff has G⁷ and F⁷ chords. The tenth staff has C⁷, G⁷, and C⁷ chords. The piece ends with a double bar line.

Casio Man

jm

C♩ = 100 C/B Am Am/G

5 F F/E Dm G

9 C C/B Am Am/G

13 F G C

17 Am Dm Am Dm

21 Am Dm G 1.

25 2.

Copyright © jm 2022

Thas cold play!

A C#m Bm A C#m Bm

5 A C#m Bm A C#m Bm

9 A C#m Bm A C#m Bm

13 A C#m Bm A C#m Bm

17 A C#m Bm A C#m Bm

21 A C#m Bm A C#m Bm

Copyright © jm2022

Country Boy

The musical score for "Country Boy" is written in bass clef, 4/4 time, and consists of five staves. The key signature has two flats (Bb and Eb). The first staff (measures 1-4) has chord markings Bb, F, and Bb. The second staff (measures 5-8) has chord markings F and Bb. The third staff (measures 9-12) has chord markings Eb and Bb. The fourth staff (measures 13-16) has chord markings Eb and F, and includes a first ending bracket. The fifth staff (measures 17-18) has a second ending bracket with a Bb chord marking.

Copyright © jm2022

Dark Sabbath

Dont drop my feelings

90

5

9

13

17

21

25

Copyright © JM

Dual Ipa

JM

Cm Gm Fm Cm Cm Gm Fm Cm

5 Cm Gm Fm Cm Cm Gm Fm Cm

9 Cm Gm Fm Cm Cm Gm Fm Cm

13 Cm Gm Fm Cm Cm Gm Fm Cm

17 Cm Gm Fm Cm Cm Gm Fm Cm

21 ^{1.}
Cm Gm Fm Cm Cm Gm Fm Cm

25 ^{2.}
Cm Gm Fm Cm Cm Gm Fm Cm

Copyright © JM

Glow

JM

Bm⁸³ F#m G D

First system of musical notation for measures 1-4. The key signature is two sharps (F# and C#) and the time signature is 4/4. The notes are: G2 (quarter), A2 (quarter), B2 (quarter), C#3 (quarter) for measure 1; D3 (quarter), E3 (quarter), F#3 (quarter), G3 (quarter) for measure 2; A3 (quarter), B3 (quarter), C#4 (quarter), D4 (quarter) for measure 3; E4 (quarter), F#4 (quarter), G4 (quarter), A4 (quarter) for measure 4.

5 Bm F#m G D

Second system of musical notation for measures 5-8. The notes are: G2 (quarter), A2 (quarter), B2 (quarter), C#3 (quarter) for measure 5; D3 (quarter), E3 (quarter), F#3 (quarter), G3 (quarter) for measure 6; A3 (quarter), B3 (quarter), C#4 (quarter), D4 (quarter) for measure 7; E4 (quarter), F#4 (quarter), G4 (quarter), A4 (quarter) for measure 8.

9 Bm F#m G D

Third system of musical notation for measures 9-12. The notes are: G2 (quarter), A2 (quarter), B2 (quarter), C#3 (quarter) for measure 9; D3 (quarter), E3 (quarter), F#3 (quarter), G3 (quarter) for measure 10; A3 (quarter), B3 (quarter), C#4 (quarter), D4 (quarter) for measure 11; E4 (quarter), F#4 (quarter), G4 (quarter), A4 (quarter) for measure 12.

13 Bm F#m G D

Fourth system of musical notation for measures 13-16. The notes are: G2 (quarter), A2 (quarter), B2 (quarter), C#3 (quarter) for measure 13; D3 (quarter), E3 (quarter), F#3 (quarter), G3 (quarter) for measure 14; A3 (quarter), B3 (quarter), C#4 (quarter), D4 (quarter) for measure 15; E4 (quarter), F#4 (quarter), G4 (quarter), A4 (quarter) for measure 16.

17 Bm F#m G D

Fifth system of musical notation for measures 17-20. The notes are: G2 (quarter), A2 (quarter), B2 (quarter), C#3 (quarter) for measure 17; D3 (quarter), E3 (quarter), F#3 (quarter), G3 (quarter) for measure 18; A3 (quarter), B3 (quarter), C#4 (quarter), D4 (quarter) for measure 19; E4 (quarter), F#4 (quarter), G4 (quarter), A4 (quarter) for measure 20.

21 Bm F#m G D

Sixth system of musical notation for measures 21-24. The notes are: G2 (quarter), A2 (quarter), B2 (quarter), C#3 (quarter) for measure 21; D3 (quarter), E3 (quarter), F#3 (quarter), G3 (quarter) for measure 22; A3 (quarter), B3 (quarter), C#4 (quarter), D4 (quarter) for measure 23; E4 (quarter), F#4 (quarter), G4 (quarter), A4 (quarter) for measure 24.

25 Bm F#m G D

Seventh system of musical notation for measures 25-28. The notes are: G2 (quarter), A2 (quarter), B2 (quarter), C#3 (quarter) for measure 25; D3 (quarter), E3 (quarter), F#3 (quarter), G3 (quarter) for measure 26; A3 (quarter), B3 (quarter), C#4 (quarter), D4 (quarter) for measure 27; E4 (quarter), F#4 (quarter), G4 (quarter), A4 (quarter) for measure 28.

29 Bm F#m G D

Eighth system of musical notation for measures 29-32. The notes are: G2 (quarter), A2 (quarter), B2 (quarter), C#3 (quarter) for measure 29; D3 (quarter), E3 (quarter), F#3 (quarter), G3 (quarter) for measure 30; A3 (quarter), B3 (quarter), C#4 (quarter), D4 (quarter) for measure 31; E4 (quarter), F#4 (quarter), G4 (quarter), A4 (quarter) for measure 32, ending with a double bar line.

Copyright © JM 2022

Perfect love song

JM

F Dm Gm C⁷ F Dm Gm C⁷

5 F Dm Gm C⁷ F Dm Gm C⁷

9 F Dm Gm C⁷ F Dm Gm C⁷

13 F Dm Gm C⁷ F Dm Gm C⁷

17 F Dm Gm C⁷ F Dm Gm C⁷

21 F Dm Gm C⁷ F Dm Gm C⁷

The image shows six systems of musical notation for the bass line of 'Perfect love song'. Each system consists of a staff with a bass clef and a 4/4 time signature. Above each staff are four chords: F, Dm, Gm, and C7. The first system has whole notes. The second system has quarter notes. The third system has quarter notes. The fourth system has quarter notes. The fifth system has quarter notes. The sixth system has whole notes and ends with a double bar line and repeat dots.

Copyright © jm2022

Shining Lights

Dm Am C G

5 Dm Am C G

9 Dm Am C G

13 Dm Am C G

17 Dm Am C G

21 Dm Am C G

25 Dm

Stylish Harry

Chord progression for 'Stylish Harry':

Staff 1: G C D

Staff 2: 5 G C D

Staff 3: 9 G Em Am

Staff 4: 13 D G C

Staff 5: 17 D G C

Staff 6: 21 D G

Copyright © jm2022

Summer Jam

Jesse Mäläskä 2019